

EVANGÉLIKUS Élet

**Szeretve vagyunk
mindhalálig**

**Filterek nélküli
mennyország**

**Juhász Endre: „Isten
akarja, hogy éljek
ezen a világon”**

*Cifraszűr:
a legmagyarabb
munkaruha*

Egy hajdani pásztorviselet
nyomában Bak Zoltán
népi iparművésznél

A hónap könyve

„...meglátom az Úr jóságát az élők földjén.” (Zsolt 27,13)

-30%
1890 Ft helyett
1320 Ft

” A Lélek ajándékai
érleljenek
hálás emberré,
amint a napsugarak
érlelik
a szélringatta
búzatáblát. ”

Teremtett világunk pillanatképei.

Ötperces pihenő lelkünknek

Varga Gyöngyi lelkész, teológus gazdag áldásaival.

✉ 1085 Budapest, Üllői út 24. ☎ +36 1 317-5478 ☎ +36 20 824-5518

@ kiado@lutheran.hu

 **LUTHER
KIADÓ**

LUTHERKIADO.HU

TAVASZI ÉBREDÉS

„Ahhoz, hogy a gyülekezet nyitott, de erős identitású közösség maradjon, a Szentlélek munkáján kívül arra is szükség van, hogy tovább erősödjön a felelősségre ébredés. A gyülekezet tagjaiként ugyanis rajtunk is múlik, hogy milyen lesz a közösségünk” – fogalmazza meg az alapvető, de újra és újra ismétlésre szoruló igazságot Baranyay Bence lelkész. Riportunkban a Répcelak–Csánigi Evangélikus Egyházközségben zajló lelki építkezést mutatjuk be.

A régi naplók, memoárok és úti feljegyzések ma is érdekfeszítő olvasmányok. Petőfi közismert útirajzaival kapcsolatban ezúttal egy olyan, említésre érdemes mozzanatot elevenítünk föl, amely éppen hogy kimaradt a költő eperjesi beszámolójából.

Riporterünk a Sztéhlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta-otthonában járt, hogy bemutassa olvasóinknak a nemrégiben hetvenötödik születésnapját ünneplő Juhász Endrét, aki a fogyatékkal élők közül az utolsó Sztéhlo-gyerek. A mozgásában születése óta erősen korlátozott férfi Istenhez, Jézushoz fűződő viszonya valóságos és mély; megerősítő azt látni, ahogyan másoknak segít a hite által.

„A legjobbkor érkezett a konfirmáció és az elköteleződés évének első fontos kiadványa, A konfirmáció ajándéka című kötet” – írja Stifner-Kőháti Dorottya a könyvajánlójában, megállapítva, hogy egyszerre kedves olvasmány és magvetés az Evangélikus Hittudományi Egyetem nyugalmazott rektorának, Szabó Lajosnak a szerkesztésében megjelent könyv.

Végezetül hadd ajánljam olvasóink figyelmébe Füller Tímea írását, amely egy hétköznapi áramszünet kapcsán mutat rá arra, hogy olykor egy ilyen kellemetlenség is lehet ajándék, mégpedig annak ajándéka, hogy ráeszméljünk, „az élet rengeteg szép ajándékkal van tele”. Akár most is, a húsvét utáni hetekben.

■ KÉZDI BEÁTA

Közös csend, közös út a találkozásig

„A ma embere valahogy nehezen bírja a csendet, az elmélyülést, azt, hogy teljesen kiüresítse magát, és kész legyen arra, hogy figyeljen, ami akár a csendben, akár az imában megszülethet” – hívja fel a figyelmet a csend és az ima fontosságára Horváth-Csitári Boglárka a *Küldetés* rovatban.

22. oldal

Pásztor cifraszűrben

Nem véletlenül választotta a Megváltó többször is szemléltetésként, hallgatóihoz szólva, a pásztor alakját: a bibliai kor emberének a nomád állattartó létforma természetes volt. Hajdan a magyarság életében is nagy szerepet játszott a pásztorok. Meglestük a magyar pásztorok jellegzetes ruhadarabja, a szűr készítésének műhelytitkait.

27. oldal

Mid van, amit nem kaptál?

„Céлом volt, hogy a hitében nagyon erős olvasó is be tudjon nézni felvértezettsege mögé, és az is hasznosnak találja, aki nem tudja, hányadán áll a hittel” – árulta el Németh Zoltán lelkész a *Koldusok vagyunk – Beszélgetőkönyv az evangélikus lelkiségről* című kötetéről, amelyet vele együtt lapoztunk fel.

30. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus • Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Balog Eszter	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Szarka István	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Homoki Pál esperes írása	14
Portré • Bak Péter felnőttképzésről és hivatástudatról	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Fókusz • Vallomások, intelmek a konfirmációról	18
Riport • Látogatóban Juhász Endre egykori Sztéhlo-gyereknél	20
Küldetés • Közös csend, közös út a találkozásig • Horváth-Csitári Boglárka	22
Riport • Tradíciók és építkezés a Répce mentén	23
Jegyzet • Áramszünet • Füller Tímea írása	26
Riport • Pásztor cifraszűrben	27
Interjú • Németh Zoltánt kérdeztük a megajándékozottságról	30
Ajánló • Sok szemszögből a szent titokról	32
Ajánló • Gyermekehítből felnőttitbe	33
Múltidéző • Petőfi Sándor Eperjesen	34
Krónika • Hírek, tudósítások	36
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Grendorf Péter	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Szarka Éva	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Homlok Gézáné nyugalmazott varrónő, presbiter, gondnokhelyettes – Beled. Én a gyülekezetbe úgy megyek, mintha a családomhoz érkeznék. Nagyon jól érzem magam a közösségünkben. Szüleim vallásukat gyakorló evangélikusok voltak, már kisgyermekkoromtól megkaptam tőlük és lelkészeinktől az Isten és a Biblia szeretetét.

Vallom, hogy nemcsak kapni, hanem adni is jó. Ha a Jóisten az ígét vasárnaponként a lelkészeken keresztül a szívemig eljuttatja, akkor én azt gyakorlom, vagyis annak megfelelően próbálok élni. Emellett fontos számomra, hogy a gyülekezet épülését szolgáljam. Ez a társadalmi munkát, a programszervezést és a tőlem telhető feladatok elvégzését, az imádságot egyaránt jelenti.

Lelkészünk, Ihász Beatrix egyszer meghívta az áldásról előadni Varga Gyöngyi lelkészt, egyetemi tanárt. Az ő tanítása óta nyitott tenyérrel és még nyitottabb szívvel fogadom Isten áldását. Minden reggel elolvasom a telefonomon a napi igéket és az azokhoz tartozó áhitatot. Az egész életemet meghatározza az imádság. Olyankor hálát adok. Istennek köszönöm, hogy pozitív és mosolygós ember vagyok. Nem szeretem a mérgelődést, nem vagyok haragtartó. Nem zúgolódom, hogy mi miért van, elfogadom, és tudom, hogy az a jó, ahogy a Jóisten adja.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Ökumenikus turistaút a Sajó mentén

A Kárpát-medence első ökumenikus turistaútját adták át április 3-án a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei Arnóton. A gyalog, kerékpárral és autóval is bejárható, tizenhét kilométer hosszú útvonal a felsőszolcai római katolikus templomnál indul. Érinti az arnóti evangélikus templomot, a sajópálfalai görögkatolikus templomot, a sajóvámosi zsidó temetőt, a sajósenyei ökumenikus templomot, és a boldvai református templomnál ér véget.

Forrás: MTI

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Drága mennyei Atyánk! Őszinte szívvel valljuk meg neked, hogy eltávolodtunk tőled. Ahelyett, hogy komolyan vettük volna igéd útmutatását, mi csak a saját fejünk után mentünk. Hagytuk, hogy az elképzeléseink és vágyaink elvakítsanak bennünket, és az általad jónak teremtett világot a pusztulás szélére sodortuk. Látjuk a szenvedést, az embertelen cselekedeteket, nyilvánvaló igazságtalanságok vesznek körül bennünket, mégis érzéketlen szemlélők vagyunk csupán, akik nem merjük vagy egyszerűen nem is akarjuk felemelni a szavunkat a kegyetlenséggel, az elnyomással és a kizsákmányolással szemben. Azzal takarózunk, hogy ez nem a mi dolgunk, nem a mi feladatunk és felelősségünk, de valójában érzéketlenné, közömbössé vált a szívünk, és elnehezedett, megkövült az évek és évtizedek során...

Éppen ezért most téged szólítunk meg, mielőtt túl késő lenne, mert tudjuk, hogy egyedül te vagy képes változást hozni az életünkbe és a minket körülvevő világba. Adj új szívet nekünk, olyan szívet, amely képes az együttérzésre, a szeretetre, a békeségre való törekvésre és mindennek előtt arra, hogy rád hallgasson és téged kövessen. Add, hogy átérezhessük azt a szeretetet, amellyel bennünket és minden embertársunkat szereted. Azt a szeretetet, amely képes volt meghozni értünk a legnagyobb áldozatot, a kereszt áldozatát.

A te Fiad könyörületessége és érző szíve indítson bennünket is embertársaink iránti szeretetre és arra, hogy valóban testvérekként tudjunk egymásra tekinteni, és húsvéti örömmel tudjunk együtt elindulni a te országod felé vezető úton. Add, hogy sohase felejtssuk el: te mindig mellettünk leszel ezen az úton, és megadod mindazt, amire szükségünk van.

Urunk, kérünk hallgass meg minket! Ámen.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP (QUASI MODO GENITI) – EZ 11,19–21

Minden krízisben ott a megoldás

Egy próféta, aki a reménység üzenetével segitette népét. Ezékiel próféta megjövendölte a zsidó nép babilóniai fogságát. Kemény ítéletet mondott. Szavait beigazolta a történelem: Kr. e. 597-ben Jeruzsálem Babilónia kezébe került, Jójákim királyt száműzték társával (katonákkal, hivatalnokokkal, kézművesekkel) együtt.

Köztudott, hogy velük ment, sorsukban osztozott maga a próféta is. Sajnos azt is megélte, hogy a jeruzsálemi templom is elpusztult (Kr. e. 587-ben), de ettől kezdve tudatosan azt próféta, hogy minden helyre fog állni. Az Úr életre kelti majd a nemzetet, lesz új templom, ahol a nép újra imádni fogja Urát és Istenét. Ezékiel nagy felelősséggel és kötelességtudattal szolt a száműzöttekhez.

Vajon mi okozta benne ezt az elszántságot?

Óriási képzelőereje volt fiatal kora óta. Mindig is szenvedélyesen, elkötelezetten, teljes odaadással szolgálta az Urat, a Mindenhatót, és hirdette az embereknek: nézzetek előre, mert lesz tovább. Úgy érezte, reménységet tudott adni a reménytelenség idején. Egyszerűen fontosnak érezte, hogy mindezt elmondja. Már a neve is sugallta hivatását, mindazt, amit képviselt, mert az Ezékiel név azt jelenti, hogy „Isten megerősít”.

Felismerte, hogy a biztató, reményt adó szavak mindig életnek: felélesztik lelkünk alvó parazsát, amely egyszer csak fellobban, és lángolni kezd, még a legnehezebb időkben is, mert meglátjuk a jövőbeni új célt magunk előtt. Ilyenkor tudjuk újra, hogy miért érdemes élni. Ő ezt akarta átadni az embereknek az Úrtól való üzenetként.

Melyik lehetett a nehezebb feladat? A gazdasági vagy a lelki újjáépülés meghirdetése? Amikor a nép vezetőivel, mintegy huszonöt férfival tárgyalt, közülük két kiemelten fontos vezetőről kiderült, hogy álnok terveket szőttek és rossz tanácsokat adtak, vagyis rossz vezetők. Ezékielnek muszáj volt tükröt tartania eléjük: munkájuk csakis a rosszat hozta. Ezt így szemlélteti: a városban olyanok voltak a megölt emberek, mint „hús a fazékban”.

A vezetők hibája az volt, hogy elfordultak az Úrtól, és a környező népekhez igazodtak. Meghökentővé ott vált ez a tárgyalás, amikor az egyik vezető meghalt előttük, a tárgyalás kellős közepén... Vészes jelet erősített meg Ezékielben ez az eset: vége lesz Izráelnek! A vezetőkre egyáltalán nem lehet számítani a bűneik miatt.

A próféta meglátta, hogy a gazdasági fellendülésre semmi remény. Az Úrtól való eltávolodás csak a rosszat hozza, a háborút, a szétszórátást, a szenvedést. Felismerte, hogy a lélek megújulásának útját kell meghirdetnie. Majd az fog fellendülést hozni a továbbiakban. Hatalmas volt ez a feladat! De a nép megmaradásának egyetlen esélye volt ez: a lélekben történő újjászületés, a visszatérés az Úrhoz.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: PEKELS.COM

Lelki megújulás – hogyan? Ezékiel próféciája arról szól, hogy az emberek újra vissza fognak találni az Úrhoz. Van kiút a legnagyobb bajokból is. A kőszív megváltozik: étellel, érzésekkel, hittel fog megtelni Isten iránt. Újra lesz élő kapcsolat az Úr és népe között. Lesz lelki megújulás, amely mindent meg fog változtatni, mert magától az Úrtól jön. Azoknak azonban, akik hibáztak, szembe kell nézniük a bűneikkel, ez a megtisztulásuk feltétele. A bűnököt maga az Úr fogja a fejükre olvasni, de ő innen továbbvezet. A megújulás csakis így történhet meg igazán, és így lehet a jövő ajándéka az igazi öröm.

A prófécia beteljesedett, lett hazatérés a fogságból, lett új kezdet.

Az Újszövetség népe számára Jézus feltámadásával következett be ez az új kezdet. Ezért „*mint újszülött csecsemők a hamisítatlan lelki tejet kívánjátok, hogy azon növekedjete az üdvösségre*” (1Pt 2,2). A mi nemzedékünknek is így, az ige által fontos növekednie, hogy lelki megújulásban részesülhessünk. Ez vezet el ahhoz, hogy Jézus Krisztussal egy közösségben élhessünk. Majd ez fog magával hozni minden további megújulást – békességben.

■ BALOG ESZTER

Imádkozzunk! *Ha kőszívű voltam, bocsáss meg, Uram! Ha megújult szívűvé lehettem kegyelmedből, használd fel, Uram! Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 16.) *Amint könyörögtek, megrendült az a hely, ahol együtt voltak, megteltek mindnyájan Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten ígését.* ApCsel 4,31 (Zsolt 99,5; Jn 20,19–20[21–23]24–29; 1Pt 1,3–9; Zsolt 116) Az apostoli kor történései igazodási pontként szolgálnak. Viszont azt a tévképzetet erősítik bennünk, hogy e nagyszerű aranykor megismételhetetlen. A kulisszák mögé pillantva viszont látható, milyen egyszerű e csoda receptje. A tanítványok az Úrral való közösségüket a kitartó imában gyakorolták. A Mester fizikai jelenlétének hiánya olyan erős lelki vágyódást ébresztett bennük, hogy az általa megígért Pártfogó is megérkezett. Az imádságban erő van! Az Úrral való közösség bátorságot, örömet ad, s ez valóságos ma is.

Hétfő (április 17.) *Ezért tehát nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek.* Ef 2,19 (Jer 51,50b; 1Jn 5,1–5; Róm 14,1–12) Úgy gondoltam, mindig a hatalmas egű Rábaköz lesz otthonom. Ám az ötödik lakóhelyemen élve már ismerem a „gyüttmentek” nehézségeit. Viszont e hontalanság nem jelent sorstalanságot. Életünk íve boldogabb és maradandóbb közösség felé visz. A szentek közösségébe, ahol Krisztus szeretete elveszi életünk terheit. S mint az estéli ludak a tarlón, mind hazatalálunk.

Kedd (április 18.) *Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erőt, a szeretet és a józanság lelkét.* 2Tim 1,7 (Zof 3,15b; Jób 42,7–13[14–17]; Róm 14,13–23) Páratlan ez az apostoli tanács! Az erő, a szeretet, a józanság hatásosan felsorakoztatható erőforrások a mindent megbénító félelemmel szemben. A szeretet cselekedeteit kitartóan gyakorolni bizony fáradságos és olykor erőn felül való megpróbáltatás. Éppen így a helyes irányú, józan szeretethez is elkél a felülről jövő bölcsesség. Míg a bennünket ezerfelől behálózó félelmeink gúzsba kötnék, addig a szeretet Istenében meggyökerező létezés erőt és méltóságot ad nekünk megélni és megcselekedni azt az életet, amelyre teremtettünk, és amelyben Urunk is gyönyörködik.

Szerda (április 19.) *Nem mintha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak arra, hogy bármit is megítéljünk; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk Istentől van.* 2Kor 3,5 (Zak 8,13a; Ézs 66,6–13[14]; Róm 15,1–6) Tízéves lehettem, amikor lelkészünk kezembe nyomta a harangkötelet, és így szólt: „Mostantól kezdve te húzod a *Miatyánkra!*” Majd elmagyarázta a tisztség fontosságát: „Amikor a harang megszólal, a gyülekezet az otthoni betegekkel együtt imádkozik.” Meglepődtem. Miért pont én? Az idős presbiterek, az erősebb fiúk

mind alkalmasabbak lettek volna nálam. A feladatot mégis elfogadtam, mivel a bibliai történetek példából merítettem erőt. Ezekben Isten az erőtlenekeket erőssé, az alkalmatlanokat alkalmasokká tette. Ebben a reményben szolgálhatunk mi is a gyülekezetben és az egyházban.

Csütörtök (április 20.) *Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!* Lk 12,32 (2Kir 19,34; 1Pt 2,1–10; Róm 15,7–13) Az alázatos és a krisztusi tisztaságra törekvő hit soha nem lesz maradéktalanul a nagy tömegeké. Sőt az sem bizonyos, hogy a benne megmaradó kevesek életük minden pillanatában, minden egyes tettükben a Mester nyomában járnak. És mégis milyen nagy csoda, hogy sokszor elegendő akár egyetlenegy elhívott életű ember! Aki, mint a jó kovász, átjárja és megváltoztatja az őt körülvevők életminőségét. Munkára serkenti és lelkesíti a fáradtan pihenőket. Élettel és erővel tölti el őket, sőt emlékeztet Isten örök ígéreteré. Országa már itt, most, bennünk is valósággá lehet.

Péntek (április 21.) *Csak akkor szóljatok, ha az jó a szükséges építésre, hogy áldást hozzon azokra, akik hallják.* Ef 4,29 (2Móz 20,16; Jel 7,13–17; Róm15,14–21) A tantermi tábla fölött Gandhi idézete olvasható: „Csak akkor szólalj meg, ha a mondandód értékesebb, mint a csend.” Az evangéliumok Krisztusát mélyen tisztelő ember tanítása ebben a harsány, szóbeli erőszaktól is megfertőzött világban megállít, mérlegelésre készítet. E gondolat elmélyítésén fárad az apostol is, aki a gyógyító erejű szavak áldást hozó erejéről beszél. Ezek nem döngölnek a sárba, hanem felemelnek, és Isten boldog gyermekeivé tesznek. Ennek a jó hírnek, az evangélium örömeinek a továbbadására van küldetésünk.

Szombat (április 22.) *Tudjuk pedig, hogy ha földi sátorunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk.* 2Kor 5,1 (Zsolt 39,5; ApCsel 8,26–39; Róm 15, 22–33) A teknővájók nyár elején, lármás gyermekeséggel, szekereken érkeztek falunkba. Életvidámak voltak, a falu lakói sajnálkozva nézték őket: „Még lakásuk sincs!” Faluról falura, szekérről sátorba, szélfúttá falevél az életük. Nem vagyunk mi is kicsit hozzájuk hasonlók? Minden változik körülöttünk: kik egykor támaszaink voltak, most segítségre szorulnak, majd eltávoznak. Célok, remények, álmok, tárgyak, értékek mind alakulnak, változnak. De „reményünk sziklaszála”, az Isten, Krisztus által örök hazát készített nekünk.

■ SZARKA ISTVÁN

Filmek vitték a prímet

Átadták a 2023. évi Bornemisza Péter- és Írónád díjakat

Mozgóképes alkotások és készítőik kerültek a figyelem középpontjába az ez évi Bornemisza Péter- és Írónád díj, illetve a különdíjak ünnepélyes átadásán, amelyet március 28-án tartottak Budapesten, egyházunk országos irodájának kápolnájában. A díjazottakat Fabiny Tamás elnök-püspök, Prőhle Gergely országos felügyelő és Lovass Tibor, az egyház sajtóbizottságának elnöke köszöntötte.

„Egy keresztény egyháznak – így az evangélikusnak is – fontos fokmérője a kommunikációja. Ezzel a pályázati kiírással évente mi is mérést végzünk, és örömmel jelenthetem be, hogy egészséges hőmérsékletet mértünk” – mondta el köszöntőjében Lovass Tibor, a sajtóbizottság elnöke.

A Bornemisza Péter-díjat ebben az évben Bolla Zsuzsanna érdemelte ki *Némethné Tóth Szilvia lelkész – Isten kezében* című, eredetileg a Duna Televízióban bemutatott alkotásával. Némethné Tóth Szilvia tizenhárom éve dolgozik lelkigondozóként súlyosan beteg gyermekek és hozzátartozóik között, a róla készült portréfilmben ezzel a szolgálattal ismerkedhetett meg a közönség. „Meggyőződésem, hogy az *Isten kezében* című sorozat Bolla Zsuzsa által szerkesztett részei nagyon nemes módon válnak közkinccsé” – mondta el laudációjában Prőhle Gergely országos felügyelő.

„Ez az elismerés a kedves és szeretett egyházam részéről nagyon megtisztelő, negyedszázad médiamunkájának felkiáltójeleként is értelmezhető számomra” – fogalmazott Bolla Zsuzsanna, aki két éve dolgozik az MTVA Vallási Főszerkesztőségének kiemelt szerkesztőjeként.

A Bornemisza Péter-küöldíjat Kocsi Zsolt szerkesztő és Dömök Dóra rendező kapta az ugyancsak a Duna Televízióban bemutatott, *Járosi Andor – Aki egy embert megment...* című filmért. A különdíjas alkotás méltatásaként Lovass Tibor úgy fogalmazott, „az evangélikus lelkész, teológus tanár, író életét bemutató film tizennégy perce talán kevésnek tűnik egy teljes életút bemutatására, mégis úgy érzi a néző, hogy mindent megtudott erről a kiváló személyiségről”. Járosi Andor 1944-ben Kolozsváron zsidó honfitársait bújtatta-mentette.

A díj átvétele után rövid beszédében Kocsi Zsolt, a film szerkesztője hangsú-

lyozta, hogy a holokausztról mindig kell beszélni, a következő generációknak is, ahogyan arról is, hogy voltak olyan bátor emberek, akik életüket mentették, és nekik köszönhetően ma sokan életben vannak, utódaik lehetnek.

FOTÓ: PETE DÓRA

Az Írónád díjat az *Evangélikus Nevelés* YouTube-csatornáján bemutatott, *Ukrán iskola* című filmmel Bujdosó Erika, az Evangélikus Pedagógiai Intézet (EPSZTI) pedagógiai szakértője és Magyar Márton, az EPSZTI digitálismédia-tervezője (egyben az Evangélikus Információs Szolgálat fotóriportere-operátora) nyerte. Laudációjában Fabiny Tamás úgy fogalmazott: „Ez a film emléket állít annak, hogy 2022 tavaszán jól hallottuk meg Jézus szavát, mely embertársaink szeretetére és segítségére hív. Csak remélni tudom, hogy egyházunk jövőbeni szolgálata is méltó lesz majd a megörökítésre.”

„Köszönjük szépen! Erős vár a mi Istenünk!” – mondta el a díjátadó rendezvény legrövidebb beszédét Magyar Márton, miután alkotótársa, Bujdosó Erika felelevenítette, hogy 2020-ban a koronajárvány kitérésekor kaptak felhatalmazást – bizalmat és lehetőséget – arra, hogy a pedagógiai hivatás örömeiről és különleges oktatási helyzetekről adjanak

hírt. Az ukrán háború elől menekülő családok gyermekeit tanító önkéntes iskoláról is ebben a szellemiségben forgattak, és öröm, hogy megmutathatták, jó együtt segíteni.

Az Írónád különdíjat egy evangélikus lelkész házaspár, Pongráczné Győri Boglárka és Pongrácz Máté kapta a *Házasság hete – 25 kérdés, amit fel kellett volna tenni házasság előtt* című videójáért, amely a *Vlográczék* sorozat részeként jelent meg a *Kötőszó* evangélikus közéleti blogon. „Bár minden magyar nyelvű

vű csatorna olyan lenne, mint amelyet Pongráczné Győri Boglárka és Pongrácz Máté készít! Mindig ügyelnek arra, hogy sokakat érintő témákról beszéljenek lelkeszszemmel. Megmutatva, hogyan látja két fiatal lelkész a világot, és azon belül milyen a mi egyházunk” – fejezte ki óhaját ünnepi beszédében Lovass Tibor.

Pongrácz Máté köszöntőbeszédében elmondta, hogy feleségével úgy tekintetek a vlogjukra, mint egy játékra. Játékot nem nagyon szoktak díjazni, pláne nem jutalmazni, hiszen a jutalom maga a játék lehetősége. A házaspár épp ezért a díjjal járó jutalmat az ifjúsági tábor szervezését támogató Dr. Kapi Béla Alapítványnak ajánlotta fel. Pongráczné Győri Boglárka Kézdi Beátának, az Evangélikus Információs Szolgálat főszerkesztőjének, Antal Bálintnak, a Luther Kiadó igazgatójának és Márcz Samunak, a Luther Kiadó korábbi marketingvezetőjének mondott köszönetet a támogatásért.

■ – BALCZÓ –

Fejlesztendő munkatársképzés, megújuló parókiák

Ülésezett az országos presbitérium

Egyházunk és a gyülekezetek életére hosszú távon hatással lévő kérdésekkel foglalkozott március 30-án a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma. A testület a jövőre esedékes tisztújításra is gondolva tárgyalt a gyülekezeti munkatársak és a presbiterek képzésének további útjairól. A tanácskozásról Pröhle Gergely országos felügyelő adott tájékoztatást.

Vancsai József, az országos lelkesi munkaközösség elnöke Fil 2,1–4 alapján tartott áhítatot, majd kommunikációs kérdésekről döntött, illetve tájékozódott az országos presbitérium.

Az országos iroda kommunikációs referense, Zászkaliczky Anna Eszter egyházunk médiakommunikációs stratégiájának elkészítésére kapott felhatalmazást. Ennek keretében az arculati kézikönyv elkészülte által egységesülhet a papíralapú és a digitális térben zajló kommunikáció megjelenése. Az úgynevezett *LutherApp* közösségépítő applikáció a digitális kapcsolattartást, információáramlást segítheti elő. Fábri György északi egyházkerületi felügyelő ismertette az alkalmazásban rejlő lehetőségeket, kérve, hogy a nyílt tesztfázis során mindenki ossza meg felhasználói tapasztalatait a fejlesztőkkel. Egyházunk kommunikációs tevékenységét értékelve a presbiterek elismerően szóltak az országos iroda és a Luther Kiadó e területen aktív munkatársainak munkájáról.

A folytatásban Gáncs Péter nyugalmazott püspök számolt be a gyülekezetimunkatárs-képzés tapasztalatairól, latolgatva a továbblépés lehetőségeit. A kezdeti nagy érdeklődés után érthetően visszaesett a jelentkezők száma, miközben a tanfolyam – a Luther-rózsa szirmaival egyező számban – öt különböző tevékenységi körre (diakónia, gyermekmunka, ifjúsági munka, gyülekezeti menedzsment és stratégia, illetve média) szakosodott. Az országos presbitérium úgy döntött, hogy megbízza az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszékét, illetve Gyakorlati Intézetét, valamint az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályát, hogy dolgozzák ki a presbiterképzés további módszertanát, különös tekintettel arra, hogy jövőre általános tisztújítás lesz gyülekezeteinkben, egyházunkban.

Az oktatási ügyekre térve a testület tagjai döntöttek a pestszentlőrinci Sztzehlo Gábor általános iskola felújítási

igényének támogatásáról, kérve a pontos beruházási kalkulációt, illetve támogatták Pángyánszky Ágnes docensi kinevezését hittudományi egyetemünkön.

A diakóniai területen néhány személyi döntés után az országos presbiterek elfogadták azt az előterjesztést, mely szerint a jövőben a diakóniai bizottság illetékességébe utalják az intézményi belépési hozzájárulás szabályozását. Döntöttek továbbá a sarvasi Ótemplomi Szeretetszolgálat visszatérítendő támogatásáról és a nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretettotthon ingatlanvásárlásának támogatásáról.

Az anyagi ügyekről tárgyalva jóváhagyták az egyházkerületek által leegyeztetett egyházközi beruházásokat. A gyülekezeti energetikai pályázaton keresztül összesen 647 millió forint vissza nem térítendő támogatás segíti a parókiák és gyülekezeti termek megújulását. Az országos presbiterek örömmel nyugtázták, hogy a Magyarország kormányával kötött megállapodásnak megfelelően megérkezett a gyülekezeti közösségi helyiségek, parókiák felújításához, valamint két óvoda fejlesztéséhez szükséges forrás. A kelenföldi és a veszprémi óvoda vonatkozásában ez összesen 1,83 milliárd forintot jelent. ■

Tevékenyen Isten munkájában

Parókus lelkészi tisztébe iktatták Horváth-Hegyi Ádámot Salgótarjában

Családias hangulatban zajlott virágvasárnap Horváth-Hegyi Ádám lelkész-iktatása, bár sokan gyűltek össze erre az április 2-i alkalomra; az ország számos pontjáról és külföldről is érkeztek vendégek Nógrád vármegye székhelyére. Az istentisztelet liturgiájában Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke mellett Szabó András, a Nógrádi Evangélikus Egyházmegye esperese és Horváth-Hegyi Olivér, a Szentendrei Evangélikus Egyházközség lelkésze, Ádám bátyja vett részt.

Prédikációjában Fabiny Tamás Fil 2,5–11 alapján arról beszélt, hogy a lelki és a fizikai ház építése egyaránt nagyon fontos a salgótarjáni gyülekezetben. Ez az építkezés akkor valósulhat meg, ha a gyülekezet és a lelkipásztor egyaránt Krisztust követi.

A gyülekezeti énekkar szolgálata, majd az iktatás mozzanatai után Horváth-Hegyi Ádám székfoglaló prédikációja hangzott el Fil 4,13 alapján: „Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” Az ige hirdető arra mutatott rá, hogy ebben a mondatban Krisztus van középen, előtte és utána is három-három erős szó áll. Mint fogalmazott, szolgálatára is így tekint: annak Krisztus legyen a középpontjában, és ugyanerre hívta a jelenlévőket is a saját életük vonatkozásában. Annak a remény-ségének adott hangot, hogy a sok feladat közepette, amelyet a gyülekezetben el kell végeznie, nem téveszti el sem önmaga, sem a gyülekezetet a lényegét.

Az istentiszteletet követő ünnepi közgyűlésen Patakfalvi Zoltán felügyelő kezdte a köszöntések sorát. Hálaadással szólt a lelkésznek és családjának a 2019-es gyülekezetbe kerülése óta eltelt időszakról, és arról biztosította Horváth-Hegyi Ádámot, hogy a feladatokban a jövőben is mellette lesznek, támogatják őt.

Szabó András esperes a Salgótarjánt körülölelő gyönyörű környezetre, a hegyekre és dombokra irányította a lelkész figyelmét, azt tanácsolva neki, hogy járjon sokat a természetbe, és mindennap olvasson egy zsoltárt, mert a zsoltárok arról tanúskodnak, hogy Istentől van ereje az embernek. Fábri György egyházkerületi felügyelő hangsúlyozta: ahhoz, hogy a lelkész a prédikációjában említett fókusszal végezhesse szolgálatát, szük-

ség van arra is, hogy a gyülekezet mellett álljon, és a lelkipásztor tudjon időt és energiát szánni az ige tanulmányozására és a feltöltődésre egyaránt.

elnöke is. A köszöntéseket a beiktatott lelkész édesapjának, Horváth Csabának a szavai és a család énekszolgálata zárta.

Az alkalom végén Horváth-Hegyi Ádám külön is kiemelte: hálás a feleségéért, Horváth-Hegyiné Lupták Dóráért és fiukért, Simonért. Megismételte: nagyon fontosnak gondolja, hogy mindenki abban vegyen részt tevékenyen az Isten munkájában, amihez ért, majd Isten áldását kérte a jelenlévők életére.

■ NAGY ÁDÁM

A SZERZŐ FELVÉTELE

Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese felidézte, milyen utat járt be Horváth-Hegyi Ádám, míg Nyíregyházáról Salgótarjába került, majd az imádság erejét hangsúlyozta, amely a gyülekezetnek és lelkészének a szolgálatában egyaránt fontos.

A köszöntők sorát Matti Hyry, a finnországi vantaai testvérgyülekezet lelkésze folytatta, aki harmadmagával érkezett erre a jeles alkalomra. Megerősítette, hogy továbbra is szeretnék ápolni a kapcsolatot a salgótarjáni evangélikusokkal, az egymás gyülekezeteiért való imádságban és személyes találkozásokban egyaránt.

A közgyűlésen felszólalt Fekete Zsolt, Salgótarján megyei jogú város polgármestere és Skuczai Nándor, a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének

Horváth-Hegyi Ádám 1989-ben született Nyíregyházán, hatgyermekes család legifjabb tagjaként. Nem vezetett egyenes út számára a teológiára: érettségi után a pécsi orvosi egyetemen folytatta tanulmányait. Ebben az időszakban kapott elhívást Istentől a lelkészi hivatásra. Az Evangélikus Hit tudományi Egyetem elvégzését követően 2019. július 6-án szentelték lelkésszé. Beosztott lelkészi éveit a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközségben töltötte, majd három és fél év után, ez év március 5-én az egyházközség megválasztotta parókus lelkészének. Feleségével, Horváth-Hegyiné Lupták Dórával jelenleg a második gyermeküket várják.

Ma is gazdagító teológiai örökségünk

Luther-konferencia Révfülöpön

A teológia mindenkié, de nem mindenki teológus... Ugyanakkor a szakadék teológusok és laikusok között áthidalható. Ezt a valóban hézagpótló küldetést tölti be az immár közel másfél évtizede évenként megtartott révfülöpi Luther-konferencia. A rendezvény ezúttal a nagyhét küszöbén, március 30. és április 2. között zajlott az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban, telt házas érdeklődés mellett, a hagyományos mottóval: „Teológia – nem csak teológusoknak.”

FOTÓ: SRAMÓ ANDRÁS

Nyitó előadásában Hafenscher Károly, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) professzora *Ki akar itt latinul misézni?* címmel Luther Márton ötszáz éve megjelent istentiszteleti rendjének, a *Formula missaenak* a mai üzenetéről, megőrzendő lelkületéről szólt. Reformátorunk az anyanyelvű istentisztelet bevezetésére törekedett, amely 1526-ban a *Deutsche Messében* (Német mise) meg is valósult. De nem zárta ki a kétnyelvűség lehetőségét sem, hiszen a latin számított az akkori „világegyház” nyelvének, és Luther nem akarta elszigetelni egyházújító mozgalmát. Fő célja a mise teológiai megtisztítása volt az áldozati elemektől, hiszen az eucharisztia Isten műve, az ő kegyelmének olyan drága kincse, amelyért mi, emberek „csupán” hálával tartozunk.

Luther Márton a liturgiában elsősorban ajándékot, örömteli szolgálati lehetőséget látott, amelyet nem akart uniformizálni. A *Formula missae* kiadásával mindenekelőtt pasztorális, liturgikus segítséget kívánt nyújtani a lelkészeknek és a gyülekezeteknek. A lutheri istentisztelet szíve közepe a Jézus Krisztusra mutató igehirdetés. De ugyancsak fontos az úrvacsorára való felkészülés, felkészítés, a vételt megelőző „hitvizsgálat” is. Vajon tisztában vagyunk-e önmagunkkal, valamint azzal, hogy miről, kiről szól az úrvacsora? Ebből a szempontból áldásos lehetőség a magángyónás, amelyet azonban nem tett kötelezővé a reformátor.

Ugyancsak ötszáz éve jelent meg Luther írása a világi többségről. Az ebben felvetett, napjainkban is aktuális kérdésekről Reuss András, az EHE professor emeritusa adott elő. Hogyan kormányozza Isten a világot? Mít jelent a kétféle kormányzás, a világi és a lelki „kard” használata? A kettőt meg kell különböztetni egymástól, de nem lehet teljesen különválasztani. Luther vallotta, hogy a *Tízparancsolat* és a *Hegyi beszéd* mindenkire érvényes. Ugyanakkor reálisan látta, hogy a világi hatalom ugyan gátat szabhat a gonosz erőknek, de nem tudja jóvá tenni a világot, amelyet nem lehet az evangéliummal kormányozni.

Luther Márton életében, bizonyos tekintetben, 1523 volt az „utolsó békeév”, amikor sokféle témában publikált. Ennek az évnak gazdag terméséből Csepregi Zoltán, az EHE rektora adott ízelítőt. A korábban már említett két fontos irat mellett Luther többek között foglalkozott Jézus zsidó származásával, a huszitákkal való együttműködés lehetőségével, az apácák zárdán kívüli élethelyzetével, a Német Lovagrend jogállásával. Állást foglalt olyan gyülekezeti kérdésekben, mint az istentisztelet, a lelkészválasztás, valamint a közpénztár jó rendje. Mai szemmel is izgalmas az a meglátás, hogy a korai reformációban a laikusok alulról jövő evangéliumi mozgalma volt a változást kikényszerítő erő.

Ugyancsak 1523-ban jelent meg Mózes öt könyvének német fordítása. Luther Márton külön énekekkel állított emléket a reformáció első vértanúinak, Johann Esch és Heinrich Voes ágostonos szerzeteseknek, akiket 1523. július 1-jén égettek meg Brüsszel főterén. Ezzel kapcsolatban érdekes beszélgetés alakult ki arról, hogy ki számít vértanúnak. Vajon Luther, aki természetes halállal halt meg, tekinthető-e mártírnak?

Az igen tartalmas, már-már „tömény” hétvége előadásai gazdagon sorjázta: László Virgil, az EHE adjunktusa Pál és Luther megigazulástanát összehasonlítva arra keresett választ, hogy „kezet foghat-e Pál apostol és Luther a 21. században”.

Iltzsész Gábor, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense Luther Mártonnak a feltámadásról az *Első korinthusi levél* 15. fejezete alapján elhangzott igehirdetés-sorozatát elemezte „*Fél lábbal a síron túl...*” szellemes címmel. Bácskai Károly, az EHE docense pedig a konfirmáció és az elköteleződés tematikus évéhez kapcsolódóan Luther egyik kedvenc apostoli levelének üzenetét szóltatta meg: „*Minden gondotokat óréa vessétek...*” (1Pt 5,7) Végül Szakács Tamás, az EHE doktorandusza reformátorunk sokat idézett paradox tézisének, mely szerint „egyszerre vagyunk igazak és bűnösök” („simul iustus et peccator”), a mai értelmezését bontotta ki.

A négy igei alkalmon „Isten képeskönyvét” lapozva Jézus példázatai nyíltak meg Fabiny Tibor, Gáncs Péter és Németh Szabolcs lelkészek szolgálatával. A konferencia előadásainak és igehirdetéseinek hanganyaga elérhető lesz egyházunk honlapján (Evangelikus.hu).

■ GÁNC S PÉTER

Minősítés helyett bemutatkozás

Miskolcon találok az evangélikus diákkórusok

Nyolc evangélikus iskola kilenc kórusának részvételével rendezték meg március 31-én és április 1-jén az evangélikus diákkórusok országos találkozóját Miskolcon. Az esemény házigazdája a Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium volt.

A korábbi években megszokottá vált minősítés helyett a bemutatkozást, az ünnepi hangversenyen való fellépést vállalták a kórusok vezetői. A változás egyáltalán nem a szakmai színvonal csökkenésének következménye. A járvány alatt hiányzó, majd újrainduló rendszeres kóruspróbák egy-egy iskolai kórus életében azt is jelentették, hogy a belépő évfolyamok nem a működő kórus munkájába kapcsolódtak be, hanem szinte teljesen új közösségek szerveződtek, előlről kezdődött a repertoár kialakítása. Így több kórusvezető útkeresésre és az evangélikus énekincs nagyobb arányú megjelenésére is lehetőséget látva kezdett az építkezésbe.

A találkozó hangversenyének a belvárosi evangélikus templom adott helyet, az alkalmat élő közvetítésben is követhették a részt vevő kórusok iskolai közösségei, az éneklő gyermekek családjai és a karéneklés iránt érdeklődők.

Az alkalom Buday Barnabásnak, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperesének Lk 17,20–21 alapján tartott áhítatával kezdődött. A kórustalálkozó résztvevőit Majorosné Lasányi Ágnes, az Evangélikus Pedagógiai Intézet (EPSZTI) igazgatója és Vigh Roland, a vendéglátó miskolci iskola intézményvezetője köszöntötte.

A koncerten fellépett a miskolci Kossuth Lajos evangélikus gimnázium vegyes kara, a nyíregyházi Túróczy Zoltán evangélikus általános iskola gyermekkara, a dombóvári evangélikus általános iskola nagykórusa, a szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola kórusa, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium ifjúsági kórusa, valamint ének- és zenekara, a békéscsabai Szeberényi Gusztáv Adolf evangélikus gimnázium kórusa, illetve a bonyhádi Petőfi Sándor evangélikus gimnázium kórusa.

A korai útra kelés, a hosszú utazás, a szeles-esős, ugyanakkor napfényrel is ajándékozó időjárás sem csökkentette az eseményen részt vevő evangélikus iskolai kórusok – kisiskolások és már-már felnőtté érett gimnazisták, a felkészítő pedagógusok és a diákok kíséretére vállalkozó zenészek – odaszánását.

A kórustalálkozó összkarat Kormány Attila miskolci énektanár, a rendezvény doyen karnagya vezényelte. Az *Evangélikus énekeskönyv* 50. éneke Ádám Jenő dallamára hangzott fel, és szívvel-lélekkel zengett:

*Dicsőült helyeken,
Mennyei paradicsomban
A kik vigadoztok
Végzetlen boldogságban,
Kik tündököltök fényességben –
És nap, hold, csillag fenn az égen,
Áldjátok Istent fenségében!*

A kórustalálkozó Kutyejnő Ablonczy Katalinnak, az EPSZTI tantárgygondozójának és Lipták Kata békéscsabai hitoktatónak, kollégiumi nevelőtanárnak a

A virágvasárnapra és húsvét ünnepére való lelki feltöltődést is adó koncerten közel négyszáz evangélikus iskolai kórustag énekelte együtt az egyik legismertebb korál: „Erőnk magában mit sem ér...”

A találkozó idején hangversenyének minden résztvevője és minden felhangzó kórusműve megerősítette, hogy az evangélikus közösség, az evangélikus köznevelés és ennek részeként az iskolai kórusok egyik jellemző sajátossága a sokszínűség.

szervezőmunkája nyomán valósult meg. A programot este játékos szabadidő – tánc, karaoke- és társasjátékpárti – gazdagította. A résztvevők másnap Lillafüredre kirándultak.

■ BUJDOSÓ ERIKA / *Evangélikus Nevelés*

Egy vetélkedő, amelyben mindenki nyert

Lezajlott az országos hittanverseny gyülekezeti döntője

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium és a fasori gyülekezet adott otthont április 1-jén a harmincegyedik országos evangélikus hittanverseny gyülekezeti döntőjének, illetve a gyereknapnak. Az országos döntőbe minden egyházmegyéből egy csapat juthatott tovább; a vetélkedőn összesen hatvanegy csapat vett részt.

Több hónapos előkészület és szakmai munka előzte meg a versenyt mind a felkészítő tanárok, hitoktatók, lelkesek, mind az országos iroda gyülekezeti és misszió osztályának gyermek- és ifjúsági munkaága részéről. Az egyházmegyék a megyei fordulón külön gyermeknapot szerveztek a vállalkozó szellemű hittanosainak.

MINT SASFIÓKÁT AZ ANYAMADÁR

A programok és hittanfeladatok összeállításának koordinálását, az egyházmegyei katechetikai felelősökkel való kapcsolat-tartást a gyülekezeti és misszió osztály gyermek- és ifjúsági munkaágának munkatársai, Bányai Tamás, Somogyvári Júlia és Szidoly Roland végezték. A Mózes történetéhez kapcsolódó igeszakaszok kiválasztását egyházunk gyermek- és ifjúsági bizottsága hagyta jóvá.

A rendezvény nyitóáthítatát április első szombatján a fasori templomban mintegy ötszáz diák előtt Brebovskyné Pintér Márta, a rákoskeresztúri Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola iskolalelkésze tartotta 5Móz 32,10–11 alapján: „Pusztá földön talált reá, kietlen, vad sivatagban. Körülvette, gondja volt rá, óvta, mint a szeme fényét, ahogy a sas, röptetve a fészekalját, fiókái fölött repdes, úgy vette őt kiterjesztett szárnyaira, evezőtollán hordozva őt.”

Az igehirdető arra hívta a jelen lévő tanárokat és diákokat, hogy tekintsenek vissza a hittanversenyig vezető, többálmásos útra. Kérdésére, hogy kinek van okosórája, többen feltették a kezüket. A lelkesítő az okoseszköz lépésszámláló funkcióját használta megvilágító erejű szimbólumként. „A nap végén, mikor az ember rátekinet a megtett lépések számára, ráébredhet arra, amire az Izrael népet

vezető Mózes is ráébredt az Egyiptomból való szabadulás után: nem ő vezetett, hanem Isten vezette őt és népét. Nem ő lépett, hanem Isten segített neki lépni. Isten óvta meg őt, mint sasfiókat az anyamadár, szárnyaival óvón betakarva.” A lelkesítő beszélgetésünkör is felhívta a figyelmet rá, hogy mindenki, aki részt vett a versenyen, mindenki, aki készült, nyert. Ebben a versenyben mindenki győztes.

SOKSZÍNŰ PROGRAMKÍNÁLAT

A gimnázium bejáratával szemközti aulában, a regisztrációs pult és a büfé előtt sokan megfordultak, a közösségi térben beszélgettek, vagy az udvarra tartottak, ahol rendőrségijármű-bemutató, majd „kutyás bevetés” – azaz bemutató – zajlott. Számos interaktív (társas)játék és kézműves-foglalkozás várta délelőtt elsősorban a felsős, délután az alsós korosztályt.

Mindeközben odafönt már javában zajlott a verseny, turnusokban indultak a csapatok a korcsoportokra bontott hittanverseny állomásaira, ahol felkészítő tanáraiktól elválva önkéntes állomásvezetők – az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói, illetve budapesti és főváros környéki középiskolák diákjai – várták őket.

A második emeleten nagy volt a tolongás, a gyerekcsapatokon izgalom és várakozás, a gimnázium dísztermében jókedvű zsvaj, a következő kör megmérettetéseire készültek a diákok. A zuglóiak negyedik osztályos csapatával beszélgettem először. Már rutinos versenyzők mindannyian, mesélik, tavaly egy ponttal maradtak csak le a győztes pilisiektől. Megszólítottam az Erdélyből érkezett, a Rózsák terén elszállásolt gyerekcsapatot is, mint mondták, örülnek, hogy itt lehetnek. Közben a díszteremben szaladgálós-helyfoglalós játékokat játszottak a várakozók.

FOTÓK: PETE DÓRA

MÓZES NYOMÁBAN TÖBBFÉLEKÉPPEN

Az idei hittanverseny tematikája Mózes története köré épült. Bibliai nevek, helyek, bibliai történetek részleteinek időrendi sorba rendezése, szövegértelmezés, nyomolvasás, bibliai totó, keresztrejtvények, kódfejtés, bibliai szerepjátékok – mindezekben járatosnak kellett lenniük a versenyzőknek, de sok más izgalmas, a Szentírás ismeretét elmélyítő kérdéssel és feladvánnyal is készültek a feladatlapokat összeállító hitoktatók, lelkészek és teológusok.

Az első–második osztályosok versenyfeladatait Németh Kitti bobai lelkész állította össze. A korcsoport első helyezettje a Kaposvári Evangélikus Egyházközség csapata lett, a második helyet a tordas–gyúróiak, a harmadikat a szentendreiek szerezték meg.

A harmadik–negyedik osztályosok feladatlapját Stikl Andrea kaposvári lelkész és Varga Nárcisz hitoktató szakos végzős hallgató dolgozta ki. Az első helyet a pili-siek, a másodikat a paksiak szerezték meg, a bronzérmesek a sárváriak lettek.

Az ötödik–hatodik osztályosok feladatait Darvas Anikó sárszentlőrinci lelkész állította össze. Az első helyet a kaposváriak szerezték meg, a dobogóra a salgótarjániak és az erdélyi Apácai Evangélikus Egyházközségből érkezett gyerekek kerültek.

A legidősebb korosztály, a hetedik–nyolcadik osztályosok számára Ri-

czingerné Garai Szilvia teológushallgató készítette el a kérdéseket és a feladatokat. Itt a nyírteleki Filadelfia Evangélikus Egyházközség csapata érte el az első helyezést, a második helyen pedig holtversenyben a szügyiek és a csepeliek végeztek.

A szervezők köszönetet mondtak a hittanverseny résztvevőit felkészítő hitoktatóknak, lelkészeknek, gyülekezeti munkatársaknak, amiért többheti, -havi szolgálattal járultak hozzá a diákok felkészítéséhez, továbbá megköszönték az önkéntes segítők egész napos munkáját. A tartalmas, kihívásokkal, találkozásokkal és játékkal teli napot a gyülekezeti és missziói osztály gyermek- és ifjúságimunkaág-vezetőjének, Szidoly Roland lelkésznek az úti áldása zárta.

■ KINYIK ANITA

EGYHÁZI ISKOLÁK CSAPATAINAK ORSZÁGOS DÖNTŐJE

A megszokott módon nyolc különböző állomás elméleti és játékos feladatai várták március 25-én, szombaton az egyházi iskolák tanulói számára meghirdetett evangélikus hittanverseny országos döntőjének résztvevőit a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumban. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Missziói Osztálya szervezte alkalomra huszonhat csapat jutott be. A témát – csakúgy, mint a gyülekezeti csapatok esetében – Mózes története szolgáltatta.

A napindító közös éneklés utáni áhítatában Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna, a Somogy-Zalai Egyházmege esperese egy papírlap segítségével mutatta be, hogy Isten mindig kisimította a Mózes életében adódó nehézségeket, azaz gyűrődéseket. Ahogyan egy gyűröttnek, elnyűttnak tűnő papírdarabból is válhat madár, úgy Isten formáló keze alatt Mózesből is válhatott vezető.

Az áhítat, majd a versenyzés után a diákok Róka Szabolcs interaktív meseelőadásán vettek részt a díszteremben. Az eredményhirdetésen a győri Péterfy Sándor evangélikus iskola, a szarvasi Benka Gyula evangélikus iskola és a soproni Hunyadi János evangélikus iskola diákjai vehették át az első helyezéért járó okleveleket és ajándécsomagokat.

■ SOMOGYVÁRI JÚLIA

Homoki Pál *esperes*
Bács-Kiskun Evangélikus Egyházmegye

Szeretve vagyunk mindhalálíg

A héten meghalt Panni néni. Kilencvennégy éves volt. Három héttel korábban még énekelt egy nyugdíjas-találkozón, ahogyan azelőtt is sokszor. Halála előtt egy nappal voltam nála. Hívott az unokája, hogy menjek, a mama nincs jól.

A szemét már nem nyitotta ki, nem beszélt, nem kérdezett, nem mesélt. A beteg-úrvacsoráztató készletet hiába vittem magammal. Az ágya végében ott állt a varrógépe, amelyen ki tudja, hány tízezer nadrág szárát hajtotta fel, ki tudja, hány ruhát szűkített, alakított át élete során. Még most is volt a gépen egy nadrág. Korábban még tollpaplanokat is varrt a menyével. Amint elmesélték, ilyenkor, mire végeztek eggyel-eggyel, úgy néztek ki, mint a hőemberek. Nagyon kemény munka volt, főleg nyáron. Most az ágy végében a támaszkodóbot, az asztalon egy fél üveg üdítő – a fia szerint Panni néni egyheti folyadékadagja. Mellette énekeskönyv.

Panni néni igazi templomosunk volt. Olyan, akire azt mondjuk: oszlop a gyülekezetben. Minden vasárnap az istentiszteleten, minden csütörtökön a bibliaórán, minden gyülekezeti eseményen jelen volt. Most én voltam nála. Ketten ültünk a szobában, a kályhában pattogott a tűz, az udvaron nyíltak a nárciszok. Miközben hallgattam, ahogyan szájon át, zihálva veszi a levegőt, próbáltam rájönni, vajon van-e még negyven kiló. Két hete szinte nem eszik, inni is alig iszik, ahogyan errefelé mondják, „él, amíg viszi a szíve”. Megfogtam a kezét, a fűtött szoba ellenére jég-hideg volt, keringése ezek szerint már szinte alig.

Aztán énekeltünk. Én igazából, ő lélekben. Gondoltam, ha eléneklek neki a kedvencét: „Az Úr csodásan működik, / De útja rejtve van, / Tenger takarja lábnyomát, szelek szárnyán suhan...”, hátha kinyitja a szemét. Nem nyitotta ki, csak mocorgott picit. Aztán imádkoztunk. Én hangosan, ő magában. Rátettem a kezem a jéghideg homlokára: „Panni néni, elmondjuk együtt a haldokló imádságát, rendben?” Erre továbbra is némán, csukott szemmel, de lassan kihúzta pergamenbőrű kezeit a paplan alól, majd végtelen lassan összekulcsolta a mellkasán. „Mennyei Atyánk! Vond szívünket magadhoz, hogy minden vagyunk oda irányuljon, ahol a kincsünk van...”

Imádkoztunk. Én szóval, ő lélekben. Élet és halál mezsgyéjén erre az egyre kapott még erőt. Erre az egyre utoljára, hogy szó nélkül, de imádságra tudja kulcsolni a kezét.

A nagyheti eseménysor egyik legmegdöbbentőbb jelenete, amikor Jézus a Gecsemáné kertjében szintén imádkozik. Az utolsó vacsora megvolt, az árulás megtörtént, a legszűkebb körből választott tanítványok alszanak, Júdás hamarosan érkezik a katonákkal és a fogdmegekkel. Eközben a mindenható Isten Fia, aki bénákat állít talpra, vakok látását adja vissza, akinek hatalma van, aki végtelen bölcsességgel megfelel minden nekiszzegezett kérdésre, és ő maga a megtestesült szeretet, ez a Jézus is imádkozik. Szüksége van rá. Verejtéke olyan, mint a hatalmas vércseppek, gyötrődik, és segítségül hívja az Urat. Élet és halál mezsgyéjén, életünk kiélezett határhelyzeteiben mindegyikünknek ez marad. Ez azonban megmarad.

Nem hagyja el az Isten az övéit. Ha nyitott szemmel járunk, számtalan alkalommal megtapasztaljuk ezt. Vagy mások sorsán, életén keresztül, vagy a saját életünkben. Néha azonban lenyúl az Isten, és a mindennapok monotonitásában, megszokott életeseményeinken túl egy-egy hűségesszolgáján keresztül konkrét, elevenbe vágó, kijózanító bizonyosságot ad. Veled vagyok, enyém vagy, nem hagylak el.

Mi ez, ha nem az élő Isten szeretetének közvetlen becsatornázása? Emlékeztető a húsvéti csodára, hogy a tragikus nagypénteki istenhalál után, az ember bűneire válaszul, érkezik a katartikus, hömpölygő erővel mindent beborító páratlan isteni győzelem és az abból fakadó, a megszabadultság felett érzett öröm. Végtelen sokszor elbukunk, majd felkelünk, elbukunk, majd ismét felkelünk, mert van, aki felemel. Ez a Krisztus szeretetéből fakadó húsvéti csoda.

Panni néni boldog ember volt. Nehéz élete volt. Munkás, küzdelmekkel teli, de boldog élete. Ahogyan kilencvennégy esztendőn át végig, úgy a halála előtt is néhány órával megkapta a jelzést az élő Istentől, hogy nincs mitől félnie, mert szeretve van. És ezt olyan jó volt látni. Közvetlenül részesévé válni, végignézni, hogy milyen szeretettel bánik az Úr az övéivel. Jó az Istennel lenni. Lábainál megtelepedni. Meghúzni magunkat és hagyni azt, hogy szeressenek. ■

Út az IKEA-tól az országos egyházig

Bak Péter felnőttképzésről és hivatástudatról

Portrészorozatunkban az egyházunk budapesti Üllői úti országos székházában szolgálatot végzőket szólaltatjuk meg indíttatásukról, munkájukról, céljaikról. Ez alkalommal Bak Péterrel, a nevelési és oktatási osztály felnőttképzési referensével beszélgetünk. Szóba került az idevezető útja éppúgy, mint evangélikus identitása az ismeretterjesztés fontossága.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Hogyan került az üzleti világból az országos irodába?

– Multinacionális cégeknél voltam vezető beosztásban. Hat évig az OBI barkácsáruház üzleteinek vezetése volt a feladatomban, az azt megelőző tizenhárom évben pedig az IKEA magyarországi és kelet-európai üzleteinek először logisztikai, majd eladási osztályán voltam vezető. Ezeket a helyeket elsajátítottam többek között a szervezési és struktúrában gondolkodást. 2009. december 31-én mentem nyugdíjba. Számos egyházi szolgálatom mellett a székházunkban való munkát a Magyar Nemzeti Galériában, Munkácsy Mihály Krisztus-trilógiája előtt tartott egyházi tárlatvezetéseknek köszönhetem. Ott Buda Annamáriával, a diakóniai osztály akkori vezetőjével és Fabiny Tamás püspökkel arról gondolkodtunk, hogy miként lehetne egyházunkban az ismeretterjesztést szélesebb körben is „bevezetni”. Ez idővel konkretizálódott, és 2012 januárjában kezdtem el dolgozni ezen az országos irodában.

– Mi a fő tevékenysége az irodában?

– Kezdetben a felnőttképzés kiépítésén dolgoztam. Ez kiterjedt a diakóniára és az oktatásra egyaránt. Utóbbinak az egyik eredménye, hogy már a koronavírus-világjárványt megelőzően, 2019 őszétől mind az oktatás és a tudás, mind pedig az eszközpark szempontjából felkészültünk a távoktatásra. A munkám zömét azóta is a digitális kompetencia mélyítése teszi ki. Különböző tanfolyamok szervezésével, ismertető anyagok összeállításával foglalkozom. Ennek része az evangélikus digitális oktatási projekt [digitalisz.hu]. 2020 elejétől mostanáig tizenkilenc tanfolyamot tartottunk, ami a digitális kompetenciával foglalkozik, valamint Lackner Pállal, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatójával egyháztörténeti tanfolyamot is indítottunk.

– Három cikluson keresztül volt a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye felügyelője. Miként emlékszik erre a szolgálatra?

– Különleges időben kezdhettem ezt el, hiszen az egyházmegye 1998-ban jött létre, így Koczor Tamás akkori esperessel együtt a struktúra kiépítése volt a kezdeti feladatunk. Mindvégig a jó rend kialakítása volt az elsődleges célom. Ebben mindhárom esperes – Koczor Tamás, Krámer György és Győri Péter Benjámin – partner volt. Ez idő alatt számtalan újítás indult az egyházmegyénkből. Ilyen a digitális szolgálati napló kialakítása és bevezetése, az esperesi vizitációk rendjének kialakítása és rendszeresítése vagy a lelkesi fizetési strukturális táblázat, amelyet a lelkesi életpályamodell elődjének is tekinthetünk.

– A Győni Evangélikus Egyházközség aktív tagja. Mit jelent önnek az evangélikussága?

– Az evangélikus hitelvek szerinti istenhitemet meghatározta az anyai nagymamámnál, Siófokon töltött szünidők ugyanúgy, mint a budavári konfirmációm és az ottani lelkészem, Madocsi Miklós lelkisége. Evangélikus identitásom elsőként a szentendrei katolikus gimnáziumban „ébredt fel”. Egyedüli evangélikusként nekem volt a legjobb a bibliaismeretem, amelyet a katolikus atya a hittanórákon nemegyszer példaként említett. A harmincas éveimben – sok kortársamhoz hasonlóan – eltávolodtam egy kicsit a gyülekezettől. Idővel rájöttem, hogy jobb közösséghez is tartozni. Evangélikus identitásom aktív dolgozóként azt is jelentette, hogy jóval kevésbé éreztem magam a külső körülményekhez kötöttnek. Megvolt az a szabadságtudatom, hogy van, aki vigyáz rám, tudok kihez fordulni, és nem vagyok kiszolgáltatott. Idővel felerősödött bennem a hivatástudat. Azóta arra törekszem, hogy amit megszereztem és kaptam, azzal minél inkább mások javára tudjak szolgálni. Ebben a tudás- és tapasztalatátadásban nagyon jó partnereim az oktatási osztály munkatársai.

■ G. Á.

Filterek nélküli mennyország

Jel 22,1–7

Van, hogy a Mennyország Tourist ajánlatait böngésszi az ember. Ilyenkor hamar megakad a szeme egy fényképen. Gyönyörű, idilli táj, nem szennyezett a levegő, sehol sincs eldobott műanyag flakon, sehol egy pöffögő gyár vagy sokszámos autópálya. Sehol egy tökéletes alakú paradicsom vagy éppen ideges emberekből álló tömeg. Ami van, az maga a *harmonia caelestis*, ahol még a szimmetria is tökéletes. Egy folyó két ágát látjuk, középen ott áll az élet fája, olyan terméssel, hogy az ember csak ámul és bámul. Már-már eszünkbe jutnak Jézus mondatai a jó fáról és a jó gyümölcsről. Nem baj, ha eszünkbe jutnak, sőt.

Csoda szép a kép. A folyó kristálytiszt. Talán még tükörként is használhatja az ember. Milyen jó is, ha erre használja! Tükörkép, szembesülés, és még ha nem mondja is a tükör, hogy „igen, igen, te vagy a legszebb a világon”, de igazat mond. Micsoda víz, micsoda folyó, micsoda emlékezés! A vízre, az esőre, a keresztségre, az élet vizének forrására. Felsejlik bennünk az ígéret, amelyet Jézus a samáriai asszonynak mondott vala ama kútnál: „...aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzó víz forrásává lesz benne.” (Jn 4,14) Iszik, igen, de azt hiszem, már a látvány is gyógyít. Megnyugtat, helyre tesz.

Nincs ez másképpen a fa leveleivel sem, melyek igenis gyógyítanak. Népek, emberek, teremtmények gyógyítására szolgálnak. És még gyönyörűek is. A fényképen különösen is. Olyan zöld a színük, hogy az ember azt gondolná, filterezve vannak, ha nem tudná, hogy az új Jeruzsálemben semmi sem mű, semmi sem műanyag, minden valódi. A szín is. A zöld is. A gyógyítás is.

Eszembe jut Bakonybél. Amikor életemben először sétálhattam a bencés szerzetesek gyógynövényei között. „Ora et labora” – lüktet bennem a mondat. És persze a gyógyítás illatait is érzem, valahol mélyen. Micsoda küldetése van mindannyiunknak: gyógyítani nemcsak a Föld sebeit, de emberek testi-lelki sebeit is. Mint az irgalmas samaritánus a példázatban. Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja a barátaiért, és éppen ezért képes úgy gyógyítani, mint senki más.

Az Úr arca ragyog, amikor gyógyulás és vigasztalás van. Ezt kérjük az ároni áldásban. Meg könyörületet és békességet. Hogy ne érezzük azt, hogy elvesztünk Isten szeme elől, és talán a háta mögé kerültünk. Az *Isten háta mögött* című Kányádi Sándor-vers utolsó négy sora szólal meg bennem:

*előrelátó vagy de mégis
nézz uram a hátad mögé is
ott is lakoznak
s örülnének a mosolyodnak*

Igen, erről van szó. Az arcról, a mosolyról. Az Isten és a Bárány trónjánál. Ez is ritka szép a képen. És a homlokok is. Konkrét névvel. Az ő nevével. Vő. Sém. A név.

A szent név: kimondhatatlan, paradox módon mégiscsak megszólítható. Abba. Atya. Úr. A név, amelyre meghajol föld és ég. Egy név. Amely életet ment. Még akkor is, ha éppen egy haláltusa felirata. Gúny, amely hitvallássá nemesedett a kereszten. „A názáreti Jézus, a zsidók királya.” (Jn 19,19)

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Ézsaiás mondata nagyon mélyre tud menni: „Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.” (Ézs 53,5) Emiatt lehet reménységünk. Hogy vége lesz az éjszakának, a sötétségnek, a sötétségeinknek, és a fényben rádőbbenünk, mit is tettünk ezzel a Földdel, magunkkal, a másikkal. Micsoda áldás lenne, ha ez a katarzis, ez az észlelés, ez a felébredés nem lenne túl későn! Ha felismernénk és elismernénk tévedéseinket! Ha vállalnánk döntéseink következményeit!

Meg kell szólalni, fel kell szólalni, meg kell tenni, végig kell vinni, meg kell cselekedni. A vízió adott, a feladat világos. Ráadásul Jézus követőiként számunkra a szeretet kettős parancsa komolyanvételének szerves része a teremtett világ iránti szeretet. A „túl késő” nevű kísértés akadály lehet abban, hogy meglássuk a kép igaz és igazi üzenetét, amely kép éppen középen van a Mennyország Tourist kicsit retró utazási magazinjában. Kinyitni ér, gondolkozni ér, továbbadni a remény szövegeit ér. Hinni és másképp folytatni: felelősség. Minden másra ott a hártás.

■ GÁNC S TAMÁS

Vallomások, intelmek a konfirmációról

A konfirmáció a lelkészek szolgálatában is meghatározó esemény. Sokan a saját gyermekkori konfirmációi élményük hatására alakították a későbbi évtizedekben az általuk konfirmáltak felkészülését vagy a konfirmációi istentiszteleten elmondott prédikációjuk üzenetét. Összeállításunkban nyugalmazott lelkészek – többben már nincsenek az élők sorában – konfirmációról szóló személyes vallomásaiból szemezgetünk, illetve az Evangélikus Élet korábbi számaiból idézünk rövid részleteket, arra a kérdésre keresve a választ, hogy kinek mit jelent a konfirmáció, illetve hogyan lehet röviden megfogalmazni a lényegét.

Az evangélikus egyház rendje szerint csak megkeresztelt személyek konfirmálhatnak. A konfirmáció keretében megvallják hitüket, és megerősítik a keresztségben szerzett, Istenhez kötődő szövetségüket. A gyermekkeresztségben a keresztszülők vállalják a felelősséget a gyermek konfirmációjáig, amikor a konfirmandus az egyház felnőtt tagjává válik.

Az *Evangélikus Élet* 1937. január 31-i számában Kemény Péter *A keresztszülő kötelességei* című írásában tizenöt pontban szedte össze az általa javasolt „szabályokat” a keresztszülők részére. Így inti őket a konfirmációra vonatkozóan: „Keresztgyermeked hittanvizsgáján lehetőleg mindig ott légy, konfirmációjáról pedig semmiképpen sem hiányozzál. Templomban kezdődött feladatod a keresztelekor, és templomban végződjék a konfirmáció és az úrvacsoravétel napján. Ezért keresztgyermekeddel együtt járulj az Úr asztalához, és vedd érette a bűnbocsánat, a feloldozás, az Istennel való közösség és hálaadás poharát.”

A 2019-ben elhunyt Zügn Tamás evangélikus lelkész a következőképp magyarázta a megváltás, illetve a keresztség és a konfirmáció lényegét a Jn 20,16–18 alapján írt, *A nagy felismerés* című igemagyarázatában, az *Evangélikus Élet* 1992. május 24-i számában: „Isten gyermekei akkor kerülnek a megváltás érvényessége alá, amikor beteljesedik rajtuk Ézsaiás próféta szava: »Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak téged, enyém vagy.« Minket is nevünkön szólított a feltáma-

dott Úr: a keresztségben a mi nevünk fonódott össze az Ő nevével. A konfirmáció alkalmával ismét nevünkön szólítva kaptuk a megerősítést.”

Az egyház rendje szerint konfirmációra csak az a személy bocsátható, aki előzetesen részt vett a felkészítő oktatáson. A 2008-ban kilencvenhárom éves korában elhunyt Benczúr László az *Evangélikus Élet* 1967. január 29-i számában *Folyik a konfirmáció* címmel írt cikket.

Ebben a következőképpen összegzi a konfirmációi oktatás lényegét az evangélikus lelkész: „A gyermekek szerint azonban a [konfirmációi] oktatás is konfirmáció. Amikor konfirmandusaink előkészítő órára mennek, ezt mondják: konfirmációra megyek. Pontatlanság ez? Nem hiszem. A konfirmáció szó magyarul megerősítést jelent. A konfirmandusok azt várják az oktatástól, hogy az a legalapvetőbb keresztény ismeretek segítségével a hitben erősítse őket. Már az oktatásnak konfirmációvá, vagyis megerősítővé kell válnia.”

A konfirmáció két részből áll: a konfirmációi vizsgából és a konfirmációi istentiszteletből. A konfirmációi vizsgán a konfirmandusok általában kátészerűen, azaz kérdés-felelet formájában adnak számot egyházuk tanításáról és bibliaismeretükről.

Az 1924-ben született Bohus Imre evangélikus lelkész – harminckét évig a

főti, illetve a mogyoródi gyülekezet pásztorja – 2000-ben így vallott a *Néhány emlékem a konfirmációról* című írásában: „Magam mindig hangsúlyoztam, hogy a [konfirmációi] vizsga alkalmával a gyerekek prédikálnak. Rajtuk keresztül üzen Isten. Emlékeztet arra, amit esetleg elfelejtettünk, újra magához hív, és felkínálja szeretetét. [...] A leírtak után megemlétem, hogy konfirmációra készülve támadt bennem vágyakozás a Szentírás után. Akkor kezdtem eleinte rendszertelenül, majd egyre rendszeresebben olvasni. Jézust ez hozta bele az életembe.”

A konfirmációi istentisztelet meghatározó része, amikor a lelkész egymás után megáldja az oltár előtt térdelő konfirmandusokat. Kezét a fejükre teszi, és az áldó szavakat egy-egy személyre szóló bibliai igével egészíti ki. Ez az áldás és igevers sokakat egész életükben elkísér.

KÉPINKILLUSZTRÁCIÓ

Bárdossy Tibor nyugalmazott irsai evangélikus lelkész 2000-ben a *Tudod-e a konfirmációs igédet?* című írásában arról vallott: hiányérzetet okozott számára, hogy nem emlékszik saját áldó igéjére. „Nagy szomorúságomra nem ismerem konfirmációs igémet. Amikor elhangzott, nem jegyeztem meg. Később, amikor szerettem volna megtudni, sehol sem találtam leírva. Talán ez inspirál erősen arra, hogy »az egész életre szóló konfirmációs igét« sokféleképpen maradandóvá igyekezzem tenni tanítványaim számára. [...]»

A konfirmandusok igéjüket – rövid magyarázattal – már jóval a konfirmáció előtt egy szép kis festett kártyán meg-

kapják, s a gondosabbak Bibliájukba ragasztják. Megtanulják, ismétlik, és a konfirmációi istentiszteleten nevük elhangzása után már ők maguk mondják. Már többen is így vallottak több éve kapott igéjükéről: »Annyira nekem szóló, rám illik, jó, hogy ezt kaptam. Hogyan tetszett ezt kiválasztani?« Mintha éreznék, hogy valóban személyre szólóan keresem és választom az »útravalót.«

Az előbbieken idézett vallomás is jelzi, milyen különleges közvetítő szerepük van a lelkészeknek az égi és a földi világ között.

Sólyom Károly nyugalmazott evangélikus lelkész, püspökhelyettes *Ez volt az én konfirmációm* című írásában a lelkészi szolgálat „szakmai titkába” enged bepillantani, amikor a következőképpen fogalmaz: „A lelkészi szolgálatunk minden vetülete imádkozó életet igényel, de a konfirmáció szolgálata különösen is. A rá való készülés is imádságos készülés, Isten tegyen alkalmassá, hogy észrevegyem, amikor az ő munkája kezdődik és beindul, és legyek készen feladni a magam elgondolását, ha ő más útra visz.”

A konfirmációi istentiszteleten elhangzó prédikáció is életre szóló üzenetvé válhat a konfirmandusok mindennapjaiban. A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség 2012-ben emlékkönyvet állított össze korábbi lelkésze, Kendeh György születésének századik évfordulója alkalmából *Nem nagyobb a szolgálata az ő uránál – Kendeh György lelkész élete és szolgálata* címmel. A gyülekezet tagjainak személyes visszaemlékezéseinek kívül a kötet szerkesztői többek között egy igehirdetés-válogatást is közreadnak a kiadványban.

Az 1946. június 10-i konfirmációi istentiszteleten Mt 5,13–16 alapján tartott prédikációjában Kendeh György így figyelmeztette a kelenföldi konfirmandusokat: „Fiúk! Leányok! Konfirmandusok! Akik most készen álltok evangéliumi szent hitünk megvallására, legyetek mindennap újra tanítványokká, legyetek só, fény, hegyen épített város ebben a világban! Ha Krisztushoz tartoztok, mától fogva mindörökké ez a megbízatásotok.”

Nemcsak az áldás, hanem az első úrvacsoravétel is a konfirmációi istentisztelet kiemelten fontos része. Az 1928-ban született és 2021-ben, kilencvenhárom éves korában elhunyt Varga György evangélikus lelkész konfirmációja után hatvan évvel is élesen emlékezett arra a felszabadító élményre, amelyet az első úrvacsoravételkor élt át.

A „...mert hittem, hogy Isten hatalmasan cselekszik” című, 2000-ben írt vallomásában ezt olvashatjuk: „12 éves voltam. Amikor a konfirmációra készültem, az időpont közeledtével egyre jobban tudatosodott bennem, hogy különös dolog történik az életemben. Ezzel a hittel tekintettem előre, hogy más ember leszek. Ezért vártam nagy reménységgel és izgalommal konfirmációm napját. Azon a reggelen, amikor szüleimmel lovas kocsival elindultunk a tőlünk 15 km-re lévő Nagyatádra – ahol mint szórványdiák a konfirmációt is tanultam –, különös gondolatok foglalkoztattak. Erősen élt bennem az a tudat, hogy egészen más az, aki most megy a templomba, mint aki néhány órával később hazafelé jön. Ennek az alapja a következő volt: hittem, hogy ott, az első úrvacsoravétel alkalmával lezárul életem egy szakasza. Isten 12 év minden bűnét megbocsátja, és újjal indulhatok tovább. Nem azért, mert »rosszabb« voltam más diákoknál – sőt valóságomat jól ismerték –, hanem mert hittem, hogy Isten hatalmasan cselekszik. Ezért boldogan vallhatom: »Bízzál! Megbocsátattak a te bűneid!«”

Sághy Jenő, a szépírói vénával is bíró, 1956-ban meghurcolt evangélikus lelkész rendszeresen publikált az *Evangélikus Élet* hasábjain. A *Konfirmáció a Répce mentén* című novellája folytatásokban jelent meg 1967 májusában.

A történetben a főszereplő lelkész már csütörtökön megírta a vasárnapi konfirmációi igehirdetés vázlatát, mégsem tudták megtartani a konfirmációt, mert másnapra megáradt a falujuk mellett kanyargó Répce folyó. A novella elején Sághy Jenő Somorjai nevű lelkésze két mondatban így fogalmazza meg a konfirmáció üzenetét: „Ennek a húsvét utáni első vasárnapnak az ógyházi evangéliumában benne van minden, ami konfirmációra kell. Bűnbocsánat, küldetés, a Szentlélek ajándékozása, hiterősítés... És mindenekeft a feltámadott, élő, magát élőnek megbizonyító Jézus.”

■ Összeállította: B. Zs.

„Isten akarja, hogy éljek ezen a világon”

Látogatóban Juhász Endre egykori Sztehlo-gyereknél

Hetvenötödik születésnapját ünnepelte márciusban Juhász Endre, a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta-otthonának lakója, a fogyatékkal élők közül az utolsó Sztehlo-gyerek. A mozgásában születése óta erősen korlátozott férfi az intézmény lelki motorjának számít. Istenhez, Jézushoz fűződő viszonya valóságos és mély – a vele töltött idő alatt kirajzolódott, ahogyan egy segítségre szoruló ember másoknak segít a hite által.

A Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta-otthonának budapesti Máriaremetei úti épületénél Kiss Erika gyógypedagógus fogad minket az udvaron. Közben taxi gurul be az udvarra, a sofőrjét láthatóan jó ismerősként üdvözlük. „Ő szokott minket hozni-vinni, most éppen hozott valamit az otthonba. Nagyon helyes ember, gyakorlatilag hozzánk tartozik. Nagyon jól tud alkalmazkodni a fogyatékosokhoz, időssekhez, nemcsak szállít minket, de sok minden másban is segít nekünk” – kapunk Erikától szívet melengető bepillantást abba a helyzetbe, amikor a másokat segítő embereket is segíti valaki.

Elindulunk a 2016-ban átadott otthon bejárata felé. Két szinten négy lakóegységben jelenleg negyvenheten laknak itt. Közülük van a hetvenöt éves Juhász Endre is, aki a Sarepta fogyatékkal élő lakói közül az utolsó Sztehlo-gyerek. Társai Papának szólítják, ami utal arra, hogy ő az otthon rangidős lakója. Erikától megtudjuk, hogy a lakók közül többen is gyakorolják a hitüket, részt vesznek az alkalmakon, követnek szokásokat, Endre azonban mély hitű ember, és meg is vallja a hitét.

Közben egy lány odalép Erika mellé. Megöleli, és átad neki egy papírt, amelyre a pedagógus nevét írta. „Ez a kontaktus, hogy megölelt, óriási dolog,

ugyanis Kelly erősen autista. Nem jellemzője az autista embereknek ez a fajta szeretetmegnyilvánulás, Kelly sem volt ilyen a kezdetekben” – meséli a szakember, majd belépünk az épületbe.

KIVÁLASZTOTT EMBER ÉS IGE

A 10-es szoba felé vesszük az irányt, ahol a súlyos központi idegrendszeri sérüléssel született, mozgásában korlátozott Juhász Endre már izgatottan vár minket. Mivel a szavakat még nehezebben formálja, mint korábban, a beszélgetésben barátai lesznek segítségünkre: Julika és a szobatárs, Valovics Lajos. Ő 1985-ben került az otthonba. A falon található oklevél tanúsága szerint maga is segítséget nyújt másoknak, ezért az egyház diakóniai bizottsága 2016-ban neki adományozta az Év Önkéntese díjat.

„Tegezz” – mondja Endre, ezzel is közvetlenebb légkört teremtve a beszélgetéshez. Az intézménybe hatvanhét évvel ezelőtt, 1956. április 3-án vette fel az otthon akkori vezetője, Sztehlo Gábor, akit Juhász Endre csak Gábor bácsiként emleget, és aki olyan volt számára, mint ha az apukája lett volna.

Az ágya feletti fatáblán Endre kedvenc igeszakaszát olvassuk: „Tekintetem a hegyekre emelem: Honnan jön segítségem? Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta. (Zsolt 121,1–2)”

Megkérdezzük, miért ezt az igét választotta, mire azt mondja, úgy érzi, inkább az ige választotta őt. Hogy az élőszóban magát nehezen kifejező férfiban milyen tartalmas, mások számára is hasznos, biznyságtévő gondolatok ébrednek, arról írásban mások által lejegyzett formában is meggyőződhetünk. 1966-ban, tizennyolc évesen például így fogalmazott: „Sokat gondolkodom a magam és más emberek életén. Miért vagyok én béna, hogyan lettem ilyené. Miért nem tudok én olyan szépen, folyékonyan

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

beszélni, mint más emberek. Néha-néha elfog a keserűség, már azt is gondoltam, hogy nincs is kedvem élni, de ez ritkán van. Tudom, hogy azért élek, mert Isten megteremtett, és Ő akarja, hogy én éljek ezen a világon. Az Úr akarja, és én mindig igyekszem, hogy teljesítsem az akaratát. Én a világot nagyon szépnek látom, jó-kedvem is van, ha öröm ér.”

„A TE KEZEDBEN VAN...”

Az evangélikusok gyakran találkozhatnak Sztéhlo Gábor nevével. Intézmények viselik, emléktáblák őrzik a nevét, most pedig egy olyan emberrel beszélgettünk, aki apjaként tekintett a gyermekmentő lelkészre. Ezért is vagyok kíváncsiak vele kapcsolatos személyes történetekre.

Elsőként nem éppen a legvidámabb emlékek jönnek elő: miután bekerült a Sareptába, két hónapon keresztül kiabált Gábor bácsinak, hogy haza akar menni – meséli Endre. De nem ment haza, így most betekintést engedve a korabeli viszonyokba, elmondja, hogy a Bátori utcai épületben lévő szobájából a mosodára nyílt kilátás, ezért láthatta, amikor Sztéhlo Gábor egész éjszaka kézzel mosta a ruhákat és a rongypelenkákat.

Történt ez abban az épületben, ahol Sztéhlo Gábornak emléktáblája van, s amelynek 2020-as megkoszorúzásakor

Juhász Endre így fejezte ki háláját, és tett tanúbizonyságot Istenről:

„Köszönöm Gábor bácsinak, és köszönöm minden eddigi igazgatónak, amit értünk, lakókért, a gyülekezetért, azt itt dolgozókért tettek. [...] Kívánom Buda Annamária igazgató asszonynak, Labossa György lelkész úrnak, és kívánom minden munkatársnak, hogy megkapják a támogatást, az erőt mindennapi munkájukhoz. Azért, hogy őrizhessük a hagyományokat, és gazdagíthassuk Gábor bácsi és a többi igazgató örökségét. [...] Egyedül én vagyok még itt a valahai Sztéhlo-gyerekek közül. Te tudod, Uram, hogy mikor akarsz hazavinni. A Te kezében van az élet. Áldd meg, Uram, a gyülekezetünket, áldd meg a közösségünket, és áldd meg mindazokat, akik szolgálatot végeznek. Ámen.”

Korábbi beszélgetéseiket felidézve a barát, Valovics Lajos hozzát teszi: mielőtt 1961-ben Sztéhlo Gábor Svájcba utazott – ahonnan életében már nem tért vissza –, négy gyereket konfirmált, köztük Juhász Endrét is.

ELFOGADVA ISTEN AKARATÁT

A konfirmáció nemcsak egy hivatalos megerősítést jelentett Endre életében, hanem, mint Kiss Erika szavaiból kirajzol-

ódik, ő valóban erős hitű ember: „Nem telepszik rá senkire, de ha valakiben érzi a fogékonyt a kommunikációra, ha megtalálják a hangot, akkor annak szívesen beszél a hitéről. És nemcsak a társainak, de nekünk is, nekem is. Volt olyan, hogy én haragudtam valakire, de Endre végtelen bölcsességgel, türelemmel és megértéssel intett arra, hogy bizonyos dolgokat el kell fogadni, és majd az Úr helyre teszi, amit kell. Van mit tanulni tőle, és valóban, nemcsak szavakat mond, hanem belülről fakadó, mélyen megélt gondolatokat tud átadni. Endre szolgálatot végez idebent. Imádkozni is szokott, mégpedig elég hosszan, de a többiek mindig végighallgatják, és valóban figyelnek rá. Gregersen-Labossa Györggyel, intézményünk lelkészével arról beszélgettünk, hogy nem tudhatjuk, az Endre által elmondott imák szavait ki és hogyan értelmezi, talán nem mindenki gondolkodik konkrétan Istenről, Jézusról, de az érzések, a rezgések ott lehetnek a lelkükben.”

A jelenlegi otthonául szolgáló új épület felszentelésekor, 2015. szeptember 20-án Kiss Erika olvasta fel Endre gondolatait. Zárószóiból kiderült: egyre gyakrabban gondol arra, hogy szívesen hazatérne Istenhez, mert úgy érzi, már elkészült erre, azonban mint fogalmazott: „Az Úr valami miatt mégis azt akarja, hogy maradjak. Nekem pedig, amit Ő akar, az fontosabb, mint amit én szeretnék. Ezért maradok, amíg kell.”

Mi is maradnánk még Juhász Endre társaságában, de a ház napirendjét tiszteltben kell tartanunk, a beszélgetéshez lehetőségünkre álló szűk egy óra letelt. Azonban ez a kevés idő is elég volt ahhoz, hogy megértsük, vagy sokkal inkább átérezzük: Juhász Endre, a Sarepta fogyatékkal élő lakói közül az utolsó Sztéhlo-gyerek, aki egész életében segítségre szorult fizikai értelemben, másoknak segít lelki erősödésben, mint egy tanítvány, aki életét átadta Krisztusnak. Ahogyan *Jézusé vagyok* című versének utolsó versszakában olvashatjuk:

*Légy hű mindhalálig,
ezt mondja urunk, Jézus.
Bennem hívó, bizó lélek,
áldást osztva keresztfáig.
Jézus, Jézus, én életem,
kegyelmedben, ó, részeltess.*

■ BALCZÓ MÁTYÁS

Közös csend, közös út a találkozásig

Az ember mindig próbálja kikutatni, keresi azt a kapcsolatot, amely összeköti őt Istennel. Talán a mögöttem lévő böjti időben még nagyobb volt bennem a vágy, hogy megtaláljam azt az utat, amelyen közelebb kerülhetek Krisztushoz. Ahhoz a Krisztushoz, aki sokszor élt át életében mélységet, kítaszítoottságot, szenvedést,

lépünk közelebb hozzá, hogy a böjti út után a húsvét csodáját is együtt élhessük át. Valahogy ez az, ami küldetésünk középpontja. Nemcsak egyéneként megélni a Krisztussal való találkozást, hanem egy közösség tagjaként átélni, milyen az, amikor megtart, erősít, felemel, bátorít, vigasztal bennünket az Isten.

órák találkoztunk. Zsoltárt olvastunk, imádkoztunk, elmékedtünk, csendben voltunk. Kerestük, kutattuk, mi az, ami közelebb visz. Mi az, ami elválaszt. Mi az, ami segít megérteni azt a misztériumot, mi a cél, és mi az értelem amögött, hogy Isten önmagát adja értünk.

Számtalanszor hallottunk már róla, talán sokszor meg is éltük megváltottságunkat, de valahogy mindig újra és újra szembesülnünk kell vele. A hajnali találkozások, imádságok, a zsoltárolvasás, az elmékedés kapcsolatot teremtett Isten és ember között, ember és ember között.

A templom sötétségében, a gyertya fényénél átélhettük a csendet. Azt a csendet, amely képes arra, hogy kapcsolatot teremtsen. A csendben gondolatok, érzések születnek. Az imádság, a zsoltár, az elmékedés szava megszólít. Képes arra, hogy elindítson egy belső úton. Egy úton, amely a találkozásnak az útja. Negyven napig jártunk ezen az úton.

Két dolgot egészen biztosan magunkkal viszünk, és ez túlmutat a böjti úton. Nem más ez, mint a közös imádságnak és a közös csendnek az ereje. „A csend nem valaminek a hiánya, hanem annak a lehetősége, ami megszülethet” – vallja Mustó Péter, akinek elmékedéseit olvastuk e böjti úton.

A ma embere valahogy nehezen bírja a csendet, az elmélyülést, azt, hogy teljesen kiüresítse magát, és kész legyen arra, hogy mindazt meghallja, mindarra figyeljen, ami akár a csendben, akár az imában megszülethet. A mindennapi élet rohanásában, zajában nem hagyunk időt. Időt arra, hogy megszólaljon az Isten. Nem hagyunk időt arra, hogy belépjen az életünkbe az Isten. Pedig ő ebben az elmúlt negyven napban is jött, szólított, belépett az életünkbe.

A húsvét igazi öröme az lehet számunkra, ha naponta létrejön a találkozás. A találkozás azzal az Istennel, aki szólít imában, szólít a csendben. Állj meg, adj időt, és várd, hogy megszólítson, meghívjon az Isten a vele való találkozásra.

■ HORVÁTH-CŠITÁRI BOGLÁRKA

KÉPINKILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: AARON BURDEN / UNSPLASH.COM

megvetést. Éppen ezért érezhetjük magunkat nagyon közel hozzá. Mert az emberléttel együtt vállalta mindazt, amit mi magunk is átélünk.

Ő nem olyan Isten, aki elnézi az ember szenvedését, hanem ő maga is szenved. Nem olyan Isten, aki távolról szemléli a nyomorúságot, hanem engedi, hogy őt magát is megérintse a kítaszítoottság. Ő nem olyan Isten, aki a magas trónon ülve nézi, milyen mélyre süllyed az ember, hanem maga száll le a mélybe, és éli át az emberlét megannyi mélységét.

A böjti úton én éppen ebben a mélységben szerettem volna vele találkozni. Sőt szerettem volna ennek a találkozásnak az élményét megosztani mással is. Szerettem volna, ha a gyülekezettel együtt

Erre pedig nem lehet más alkalmasabb, mint az imádság, a közös elmékedés, a csend erejének közös megélése.

Mustó Péter jezsuita szerzetes írja: „Az élet növekedése csendben, sötétben történik. Nem akkor, amikor mindent átlátsz. Nem akkor, amikor tudod, hova tartasz. Tanulj bizalommal várni, kivárni! Időre van szükséged ahhoz, hogy a lelked, az életed kibontakozhasson. Isten hat és működik benned, körülötted, még akkor is, ha nem érzed a jelenlétét. Ezt a ráhagyatkozást az imában gyakorlod. A belső ima érdeklődő, figyelmes jelenlét, amely a bizalmat erősíti.”

Csend. Imádság. Közös útra hív-tam idén gyülekezetem tagjait. A böjt negyven napja alatt minden reggel hat

Elköteleződésben növekedve

Tradíciók és építkezés a Répce mentén

„Az istenhit közösségbe hív” – vallja Baranyay Bence. A Répcelak–Csánigi Evangélikus Egyházközség fiatal lelkészével az ifjúságot és az időseket megszólító alkalmakról, a megtorpant, majd visszaszerzett lendületről is beszélgettünk, és az is szóba került, miként maradhat a gyülekezet nyitott, de erős identitású közösség.

„Répcelakon és Csánigon egy tradícióira és múltjára büszke, nagy potenciállal rendelkező gyülekezet van. Nemhiába ez a vidék az egyik nyugati bázisa a hazai evangélikusságnak, jó adottsággal rendelkező közösség vagyunk” – állapítja meg a Vas vármegye Sárvári járásában élő egyházközségről Baranyay Bence.

Bár a koronavírus-világjárvány minden gyülekezetet és szolgálatvégzőt addig nem ismert kihívások elé állított, közülük is különleges próbatételt jelentett ez az időszak azoknak a lelkészeknek, akik közvetlenül a járvány előtt kezdték

meg szolgálatukat. A répcelaki pásztor életében is így volt ez, az iktatása után fél évvel be kellett zárni a templomot.

Pályakezdésének időszakát így eleve-níti fel: „2019 nyarán, amikor idekerültem, az első évet az ismerkedésre, a meglévő alkalmak folytatására terveztük szánni. Egyedül a bibliaórai sorozatokat indítottuk újra. Ebben a fél évben óriási élmény volt, hogy a mi gyülekezetünk vett részt a legnagyobb létszámmal a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület által szervezett artikuláris napon. A koronavírus-világjárvány miatti lezárások meg-

akasztották ezt a lendületet. Bár együttműködtünk a Répce Televízióval, így az ígértetés eljutott a hívekhez, de a gyülekezetépítés megtorpant. Ez kezdő lelkesként nagy kihívás volt, hiszen tervekkel telve érkeztem ide. Azóta fokozatosan építkezünk, és azon dolgozunk, hogy gyülekezetünk új lendületet nyerjen.”

RAGAD A PRESZTÍZS

A heti rendszerességű csánigi és répcelaki istentiszteleteken kívül családi alkalmakat is tart Baranyay Bence. A családi istentiszteleteknek hetente az általános iskola egy-egy osztálya a házigazdája. „Ezáltal a fiatalok és a legtöbb esetben a szülők is találkozhatnak a gyülekezettel, sőt aktív résztvevőivé válnak az istentiszteleteknek. Hasonló okból tartjuk vasárnap a kereszteleket is. Fontos, hogy mindenki megélhesse a gyülekezet közösségét” – teszi hozzá.

Külön kiemeli a típegő-istentiszteletet, amelyen tavaly húsvétkor és pünkösdkor is ötvennél is többen vettek részt. „Családi istentiszteleteink interaktívabbak, hiszen a gyermekeket kívánjuk megszólítani. Öröm számomra, hogy az idősebb testvérek nyitottan fogadják, ha gyermekek vannak a templom körül, szeretik az interaktív ígértetéseket és a gitárral, zongorával kísért ifjúsági énekeket.” ▶

A hétközi alkalmakról a lelkész elmondja: nagy létszámmal tudtak baba-mama kört indítani, az idős testvéreknek pedig minden szerdán áhítatot tart az idősek klubjában. „Az igehallgatásra az igény abban is megmutatkozik, hogy ezeken az áhítatokon sokkal többen vannak jelen, mint akik amúgy az idősek klubjába járnak szoktak. Idős testvéreink vágnak a közösségre, az igehallgatásra.”

Megtudjuk, hogy ifjúsági kört is indítottak. Ez azonban helyi középiskola híján kihívást jelent a településeken, hiszen a fiatalok az ingázás és számos különóra miatt nehezen szólíthatók meg. „Arra törekszem, hogy kialakuljon egy olyan kis közösség, amelyik idővel hívogatni tudja a kortársait.”

A fiatalabb korosztályt viszont jobban meg lehet szólítani, hiszen Baranyay Bence a répcelaki általános iskola minden osztályában tanít. „Különleges gyülekezet vagyunk. A lelkész és az egyház presztízse magasan mondható. Ez a szemlélet a beköltözőkre is »átragad«. Etikaoktatásra nem nagyon íratnak be gyermeket, szinte mindenki katolikus vagy evangélikus hitoktatásban vesz részt, még akkor is, ha nincs megkeresztelve. Répcelakon és Csánigon egyaránt fontosnak tartják az egyházak szerepét. Ez ugyan nem minden esetben jelent valódi gyülekezethez tartozást, de megszólíthatóságot talán igen. Itt a gyermekeken keresztül talán a családokhoz el tudunk majd érni” – szól a missziói lehetőségekről.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

FOTÓ: GÁSPÁR ANETT

Répcelakon és Csánigon is tartanak bibliaórákat. A csánigi bibliaóra érdekessége, hogy házaknál zajlanak. „Elkezdünk otthonokba járni. Ennek egészen más hangulata van, mint a gyülekezeti teremben tartott alkalmaknak, ahogy egy évig gyakoroltuk a pandémia után. Nagyon jó beszélgetések alakulnak ki, összetartó közösség lettünk” – tudjuk meg.

A lelkész a konfirmanduscsoportokról is beszámol. Tavaly felnőttkonfirmanduskör is alakult. „Jelenleg egy újabb felnőtt-

konfirmandus-csoport is születik épp, bízunk benne, hogy a későbbiekben ők is integrálódnak majd egy, a középkorosztályt megszólító beszélgetőkörbe.”

A fiatalkonfirmandus-csoportról Baranyay Bence elmondja: „Itt a konfirmációnak tradicionális szerepe is van a családok életében, a gyülekezethez kevésbé kötődők is küldik a gyermekeiket. Konfirmandusaink közül többen csatlakoznak az ifihez, vagy a táborainkban lesznek segítők.”

A korábbi évtizedek nagy létszámú csoportjaival ellentétben idén a lelkész nyolc fiatalnak tart felkészítő órákat, néhány év múlva azonban várhatóan közel húsz fő is konfirmálhat majd. „Hetente találkozunk, több gyülekezettel közös szervezésben konfirmandus-hétvégére megyünk Balatonszárszóra, és pünkösdhétfőn lesz a konfirmáció.”

ALULRÓL ÉPÍTKEZÉS

„Többször előfordult, hogy temetés után a gyászolók közül valaki megjelent, és vasárnapról vasárnapra ott van az istentiszteleten. Vagy az egyik konfirmált fiatal, akiről azt hittem, hogy nem tudom lekötni a figyelmét, egyszer csak chat-üzenetben megkérdezi, hogy mikor lesz a következő ifi, mert már nagyon várja” – meséli a lelkész. Baranyay Bence az alulról építkező gyülekezeti modell híve, ezért nagy figyelmet fordít a személyes beszélgetésekre és arra is, hogy minél több közösségi együttlétre kínáljon alkalmat a gyülekezet.

„Azt szeretnénk, hogy természetessé váljon, hogy az istentisztelet a gyülekezet közös ünnepe. Ezért minden vasárnap vannak felolvasók, szolgálattelvők. Arra törekszünk, hogy minél többen legyenek ott a hétközi csoportokból, hogy a különböző generációk találkozzanak egymással, Istennel” – mondja el a különböző hétközi csoportok és a gyülekezet közösségéről.

A gyülekezetépítés másik útjáról is szól a lelkész: „2020-ban még tizenheten voltak a nyári táborunkban, egy év múlva több mint harmincan, tavaly pedig már annyi jelentkező volt, hogy néhányukat fogadni se tudtuk. A táborzáró istentiszteletekre is egyre több család jön. Lehet, hogy közülük nem lesz mindenki a gyülekezet állandó tagja, de »valóssággá válunk« a számukra, és a gyülekezet közösségének élménye megmarad a résztvevőkben.”

TÁRSAKKÁ VÁLNAK A SZOLGÁLATBAN

A tradíció és az újtás kérdésének korszakokon átívelő kérdésével találkozhatunk, ha a gyülekezet korábbi lelkészeinek, Verasztó Jánosnak a szerkesztésében és dr. Smidéliusz Lászlónak a kutatómunkája nyomán megjelent „Csak az Úrnak nagy kegyelme” című gyülekezettörténeti könyvben fellapozzuk a répcelaki és csánigi híveket 1942 és 1982 között pásztroló, a közösség életére máig elevenen ható Smidéliusz Ernő lelkészről szóló fejezetet. Ott arról olvasunk: „[Smidéliusz Ernő] első megnyilatkozásában arról tett bizonyosságot, hogy a gyülekezet vezetőinek és tagjainak egyformán arra van szükségük, hogy Krisztussal kapcsolatban legyenek, Krisztus evangéliumából táplálkozzanak, élő hitük és reménységük legyen.”

A konfirmáció és az elköteleződés évében hasonlóról szól Baranyay Bence is: „Ahhoz, hogy a gyülekezet nyitott, de erős identitású közösség maradjon, a Szentlélek munkáján kívül arra is szükség van, hogy tovább erősödjön a felelősségre ébredés. A gyülekezet tagjaként ugyanis rajtunk is múlik, hogy milyen lesz a közösségünk. Ezért is öröm, hogy ez a felismerés többekben megszületik, és egyre többen válnak társakká a szolgálatban. Olyan jó bibliaórán, de ifin is átélni, hogy azért is imádkozunk, hogy növekedjünk. Nem feltétlenül számokban, hanem sokkal inkább az elköteleződésben.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓ: GÁSPÁR ANETT

Áramszünet

Emlékszem, szép téli szombat délelőtt volt, amikor kezdődött az egész. Szokásos köreimet futottam. Mosás, mosogatás, főzés, közben a fél szemem a gyerekeken, hogy az elkészült leckét ellenőrizni tudjam, mielőtt otthagyják hétfő reggelig. Az egész ház zümmögött, duruzsolt, locsogott a víz a mosogatóban, berregett a centrifuga, klaffogott a fedő a leveses fazék tetején, zümmögött a villanybojler, időnként bekapcsolt a kazán.

Egyszer csak nagy csend támadt. Ezen a vidéken viszony-

kásban a ruhákat, és ki is csavartuk, amennyire bírtuk, aztán az udvari szárítóra teregettünk, mert még rendesen csöpögött belőlük a víz. Rájöttünk, hogy a gáz gyújtója nem tud szikrát adni, így – mint régen – gyufát használtunk újra. Kissé félve, de kénytelen-kelletlen begyújtottunk a cserépkályhába. És a szeles idő okozta huzat szépen fel is kapta a lángot, lett valami kis meleg a házban. A polcra leszedeggettük a szülinapokról, karácsonyról maradt gyertyavégeket, és üvegekbe állítva biz-

tonságosan elhelyeztük őket a ház fontos pontjain.

Lassan a víznyomás is csökkent, tudtuk, hogy hamarosan a csap sem fog működni. Nézegettük, hány üvegni ivóvíz van itthon. Kannákba gyűjtött esővizünket is odakészítettük kézmosónak a lavór mellé. Tehát valamennyire megoldódott az életünk, de a bizonytalanságunk megmaradt. Meddig fog ez tartani? Kibírja a fagyasztó, a kazán? És ha így marad? A feszültség egyre nőtt bennünk, a gyerekek nyüglődtek. Autista fiunknak nehezen tudtuk megjósolni, mit hoz majd az este, és ez a kiszámíthatatlanság nagyon megterhelte.

Aztán este hat óra körül egyszer csak felzümmögött a bojler. Nem mertük még komolyan venni ezt az örömhírt. Pár percig mind tétován figyelve álltunk, mielőtt felkapcsoltuk volna a lámpát. Bizony, régen nem örültünk ennyire életünk hétköznapi luxusának. Hogy van világítás, fűtés, víz, működnek a háztartási gépek, a telefon, van net.

A „nagy” megrázkódtatás után napokig gondolkodtam rajta, mi mindent veszek már természetesnek. Miért hiszem, hogy jár nekem mindaz, amim van? Miért csak az a hír, ha valami nincs rendben? Nem lehet-e, hogy az áramszünetek hívják fel a figyelmemet az ajándékokra, amelyeket nap mint nap észre sem vennék másképp?

Ha nem csikordult volna egy hatalmasat a csigolyám az őszszel, talán azt sem tudnám, hogy van nekem olyan. Most, hogy már „érezem”, hálás vagyok azért a lassabb, óvatosabb mozgásért is, amelyet képes vagyok megtenni ezzel a gerinccel. Ha kisüt a nap, azt csak a borús ég után látom igazán kincsnek. Amíg fiatalabb voltam, gond nélkül tudtam énekelni órákon át, most már rá kell készülnöm, és megkönnyebbülten lélegzek föl, ha nem csuklik el a hangom egy-egy kóruspróba végére.

Az élet rengeteg szép ajándékkal van tele. Hogy kicsit ráeszméljunk, az Ajándékozó néha ad egy kis áramszünetet is. Ajándékba.

■ FÜLLER TÍMEA

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

lag sok az áramkimaradás. Nem is vettem komolyan. Jó, majd mindjárt csilingel a mikró, újraindulnak a gépek. De ezúttal nem történt semmi. Csak a leves sustorgott a tűzön, minden elektromos eszköz leállt, és mozdulatlanságba dermedt.

Nem baj, akkor elmosogatok kézzel annyit, amennyi sürgős. A mosásra váró ruha legalább ázik egy kicsit. Hatékonyabb lesz a tisztítása. A nap szépen besüt az ablakon, világos van, nem fázunk, ennyi spórolás nem is árt. De az egyik gyerek hamar elunta magát. Neki online feladata lett volna, de ha nincs áram, nincs net sem. Aztán az is kiderült, hogy a férjem laptopja nem volt eléggé feltöltve, és már épp a figyelmeztetést nézte rajta, hogy ha a gép nem kap áramot, rögtön lemerül. A gázon fő a leves, de a megkelt tészta kisütésére most nem kerülhet sor, pedig majd kibugyog már a formából.

A néhány percből pedig egy óra, az órából sok óra lett. Egészen pontosan nyolc óra huszonnégy perc. Ezalatt eszünkbe jutott a régi palackos gáztűzhely a nyári konyha sarkában, ebben azért úgy-ahogy kisült a kenyérünk. Kézzel kimostuk a

Pásztor cifraszűrben

Egy egyedülálló viselet készítésének műhelytitkai

„Én vagyok a jó pásztor. Az én juhaim hallgatnak a hangomra, és én ismerem őket, ők pedig követnek engem. Én örök életet adok nekik...” – hangzik Jézustól az örömhír a húsvét utáni második vasárnapon (Jn 10,11.27–28). Nem véletlenül választotta a Megváltó a tanítása során többször is szemléltetés-ként a felelősséget és szeretetet is jelképező pásztor alakját. A bibliai kor emberének nemcsak a nomád állattartó létforma volt természetes, hanem a pásztorkodás minden kelléke – beleértve a megfelelő ruházatot – is. A magyar pásztorok jellegzetes, mindennapi viselete volt hajdan a szűr, de aki erre vágyik, ma is elkészíttetheti. Bak Zoltán szűrkészítő népi iparművésznél és Faragó Mária szűrhimzőnél jártunk.

A házaspár nappalijába lépve rögtön magával ragad egy kiskunsági szűr csodálatosan himzett darabjainak a látványa. A kanapéra kiterített posztódarabokon Faragó Mária már egy hónapja dolgozik. „A díszítésnek körülbelül húsz százaléka készül az eredeti minta alapján, nyolcvan százalékában pedig az én lelkem van” – mondja büszkén. A készülő viseletet egy hagyományörző

rendelte meg pásztor őseinek emlékére, azonban az eredeti funkció miatt is készíttetnek szűröket manapság.

MUNKARUHASZEREPEBEN

Sok hasonlóság van a keleti népek által használt felsőruha és a magyar pásztorok szűrje között. A Jézus korabeli felsőruha – valójában egy szabás nélküli szövetsík –

a keleti népek ruházatának talán legfontosabb darabja volt. A vagyonosabbak gyapjúból készült változatot viseltek, míg a szegényebbeké házilag szőtt, díszítés nélküli volt.

„A szűr drága anyagból, gyapjúból készült, ezért a szűrszabók mindig spóroltak, és az anyag szabását a legpraktikusabban oldották meg: téglalap alakú posztódarabokból varrták össze a viseletet, így szinte semmi anyaghulladék nem keletkezett – magyarázza Bak Zoltán. – Igaz, emiatt aztán a méretet nem tudták túlságosan befolyásolni, mivel adott volt a kézzel szőtt anyag szélessége. Legfeljebb a ruhadarab hosszát tudták változtatni.”

Az állatokra vigyázó pásztorok sokat voltak a szabad ég alatt, ezért a munkaruhának számító szűr – akárcsak a bibliai felsőruha – létfontosságú ruhadarabnak számított. ▶

Viselőjét megvédte a hidegtől, szélről, esőtől, este meleg takaróként szolgált, míg az ujját a tarisznya mellett praktikus „éléskamrának” használták.

„A pásztor, miután megvette a szűrét, kifordította az ujját, madzaggal összekötötte, visszadugta, vagy mint a szaloncukrot, kívülről kötötte össze. Az így kialakított zsebbe tudott pakolni kenyeret, szalonnát, tűzszerszámot, dohányt. Az anyag vastagsága miatt ritkán bújtak az ujjba, mert a kemény posztóban nem tudták volna mozgatni a kezüket” – teszi hozzá a szűrkészítőmester.

HIDEG KÚTBÓL A TŰZŐ NAPRA

A szűr mindig szövött anyagból készül. A még szabatlan anyagot ványolták, azaz a folyóvizek melletti úgynevezett kallómalmokban tömörítették, hogy a belőle varrt viselet ne eressze át a vizet, illetve hidegálló legyen.

„Ha valakinek még így sem volt elég kemény a szűre, akkor egy hétre leengedte a kútba – tudjuk meg Zoltántól. – Ott úgy megszívta magát vízzel, hogy négyöt ember tudta csak kihúzni. Kítették a napra száradni, ennek következtében a cifraszűr olyan kemény lett, hogy szinte megállt a lábán. Volt is súlya...” – teszi hozzá házigazdánk, aki a szűrkészítés alapjait hetedikesként, egy iskolai szakkeretében sajátította el. Első művét pedig – egy gyerekszűr – tizennégy éves korában készítette el. 1986-ban nyerte el a Népművészet Ifjú Mestere díjat.

„A céhes időkben az inasok sokszor öt éven keresztül dolgoztak a mesteremükön, mert csak a szabadidejükben,

a hajnal öttől este kilencig tartó munkaidejük után varrhatták a saját szűrüket” – meséli Zoltán. Az elkészítés menete ma is ugyanaz, mint régen: a posztó kiszabása után kihímezték a díszítendő anyagdarabokat, majd összevarrták a szűrűt.

Cifraszűrűt csak vásárokon lehetett kapni, ugyanis a céhek tiltották a szűrűszabóknak, hogy egyéni megrendelésre dolgozzanak. Ha csalafinta volt az árus, akkor a vásár előtt néhány napra levitte a pincébe, hogy a nyirkosságtól megszívva magát még nehezebb legyen a viselet.

„A munkaruhaként hordott, úgynevezett használatos szűrűk négyöt évet bírtak ki. Ha valaki elszegődött egy gazdához az állatok mellé, a fizetésébe rendszerint beleszámított ez a ruhadarab is. Igaz, ezek egyáltalán nem voltak díszítettek” – emeli ki a szűrűszabó. Az alföldi

régióban hosszabb, míg a Dunántúlon rövidebb szűrűt viseltek, mivel az utóbbi vidék bokrosabb, így ott könnyebben elkophatott a ruhadarab alja.

HA KITETTÉK A SZŰRÉT...

A cifraszűrűt hazánkban a „legek” közé is sorolhatnánk. A legszebb és „legmagyarabb” ruhadarabnak is tartják, mivel használata csak a magyar nyelvterületen terjedt el. Az 1848–1849-es szabadságharc leverése után – a tiltakozás jeleként – a nemesek, illetve a polgárok is hordták cifraszűrűt. „Természetesen azt szeretnék volna, hogy minél díszesebb legyen, hiszen gazdagok voltak – mondja Faragó Mária. – A virágminták között az ellenállás jeleként megjelent a magyar korona és a címer is, mivel azok az osztrákok által tiltott szimbólumok voltak.”

A házassulandó legények évekig gyűjtötték a cifraszűrűre. „A lánykérő esélyeit nagyban befolyásolta, hogy mennyire volt díszített a szűrűje. Minél cifrább volt, annál szorgalmasabbnak, törekvőnek tűnt a lány apjának szemében, hiszen egy ökor vagy egy jó ló árával ért fel egy ünnepi viselet” – teszi hozzá Faragó Mária, aki néhány évvel ezelőtt a férje bátorítására kezdett el szűrűhímzéssel foglalkozni, azóta pedig számos elismeréssel illették már a munkáját.

Nem véletlenül vigyáztak tulajdonosai a szűrűre; ha kellett, még „kutyaütőt” is felbéreltek a védelmében. „A tanyasi portákat nagy házőrző kutyák védtek. Az udvarlásba indult legények pedig némi fizetség fejében a kocsmában felbéreltek olyan embert, aki a botjával elkergette

útjukból a támadó néglablúakat” – magyarázza a szűrhímző asszony.

Az udvarláshoz kötődik az egyik leggyakoribb elutasító szólásunk is. Ha egy legény tiszteletét tette a lányos háznál, távozáskor „véletlenül” otthagyta a cifraszűrjét. Sötétedés után visszament, és ha a kerítésre akasztva találta, akkor tudta, hogy nemkívánatos személy a családban.

VIRÁGRÓL VIRÁGRA

A cifraszűrök szabása, díszítettsége, színvilága tájanként más és más. A távolságok miatt az évszázadok során szürkésítő központok alakultak ki. Ezek között Debrecen az egyik legnagyobbak számított, ahol már 1490 környékén több mint hetven szűrszabó dolgozott.

A szűrszabók értelemszerűen egymás konkurenciái is voltak. „Élni akartak, pénzt akartak keresni. Ehhez pedig az kellett, hogy apróbb újításokat találjanak ki a díszítésben, később a szabásnál is. A piac aztán megmondta, hogy jó ötlet volt-e. Ha igen, akkor vették – magyarázza Bak Zoltán, aki az évtizedek alatt maga is nem egy saját díszítőmintát talált ki. – Az eladhatóságot figyelembe véve a mester azonban nem térhetett el nagyon annak a területnek a megszokott stílusától. Ezért jellegzetes például egy lpoly menti cifraszűr vagy egy bihari, egy

hevesi vagy egy somogyi” – folytatja a szakember.

A varrógép megjelenése a magyar állatterelő emberek viseletére is erősen hatott; többek között azzal, hogy megjelentek a rátétes díszítések. Zoltán maga is rátétes technikával dekorálja a megrendelt ruhadarabokat. Szemkápráztató gyorsasággal és irigylésre méltó precizitással hímezi a cifraszűrök díszítését annak ellenére, hogy az akár négy-öt színrétegből kialakított mintákat előrajzolás

nélkül, fejből „varázsolja” elő. „Nemcsak komoly szellemi munka a cifraszűr készítése, hanem olykor fizikai erőfeszítést is igényel, hogy a többretegnyi posztóanyagot a varrógép tüje alatt órákon keresztül folyamatosan mozgassam” – vallja meg.

MINT A HAZALÁTOGATÓT

Ugyanakkor a cifraszűrök kézi hímzéses díszítése is kihívásokkal jár. Faragó Mária, mielőtt munkához lát, néha kénytelen leragasztani a kezét, hogy így óvja az átlagosan hét-nyolc centiméter hosszúságú hímzőtü okozta sérülésektől. De ezt a kényelmetlenséget egy kicsit sem bánja.

„Minden szűr, amit készítek, a »gyermekemé« válik. Több hónapon keresztül velem élnek. Látnak engem vidámnak, és látnak pityergősnek, látnak olyannak is, amikor én magam sem tudom elviselni magam. Úgy érzem, lelkük van. Amikor egy kiállítás vagy egy rendezvény miatt visszakerjünk őket, mindegyiket sírva ölelem meg. Mint a hazalátogató, rég nem látott gyermeket – meséli az asszony. – Jól fizető állást adtam fel, amikor eldöntöttem, ezzel szeretnék foglalkozni. Hiába jártam anyagilag rosszabbul, sokat jelent számomra az, hogy valami maradandót hagyok magam után. Tudom, hogy kell legyen valaki, aki megteremtett bennünket. Istennek az egyik fő mottója, hogy szeressük egymást, és szeressünk mindent, amit ő teremtett a világon. Úgy érzem, a munkáimmal én is értéket tehetek hozzá a világhoz.”

■ BODA ZSUZSA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Mid van, amit nem kaptál?

Németh Zoltánt kérdeztük

megajándékozottságról, továbbajándékozásról

Hasznos útitársunk lesz a konfirmáció és az elköteleződés évében Németh Zoltán lelkész Koldusok vagyunk – Beszélgetőkönyv az evangélikus lelki-ségről című kötete. A szerzővel együtt lapoztuk fel a kötetet, amelynek szövegeibe korábbi gyülekezeti lelkészi szolgálatának tanulságait éppúgy beleszötte, mint az egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának élén szerzett közel tízéves vezetői tapasztalatát. A kötet segítségével – ahogy fogalmaz – elindulunk egy csodálatos, pazarul berendezett épület hosszú folyosóján, benyitunk egy-egy ajtón, ide belépünk, és elidőzünk, oda pedig majd később visszatérünk, de mindvégig szem előtt tartjuk célunkat.

– Nagyon súlyos gondolatot idéz a kötet címe, s a pillanat is az volt, amikor reformátorunk kimondta. Szerzőként milyen megfontolásból rendezte e cím köré a tartalmában, műfajában és megjelenítésében is színes könyv mondanivalóját?

– A kiadvány célja, hogy összegzést adjon a reformátori lelkiségről, ezért szerettem volna, ha a cím is hordozza ezt. A reformátori teológia és az evangélikus lelkiség szíve közepe van ebben a mondatban: „Koldusok vagyunk, ez az igazság.” Luthernek a halálos ágyán elhangzott utolsó mondata életművének a zárszava. Bevallom, sokáig kihívást jelentő mondat volt ez nekem: a sok küzdelem után esetleg megkeseredett, elbizonytalanodott a reformátor? Utánaolvastam, -kérdeztem, s kiderült: pont az ellenkezője az igaz! Inkább a letisztulása ez a pár szó mindannak, amit egész életében vallott. Tehát a hit által való megigazulásnak más szavakkal való kifejezése. Első hallásra ijesztőnek hangzik, hogy koldusok vagyunk, semmink nincs. De ha végiggondoljuk, nemcsak ennek a drámai igazságával értünk egyet, hanem eljutunk a kérdésig is: hogyan tekinthetünk mindarra, amink van? S ekkor már az ajándék, a megajándékozottság válik fontossá: a „kolduslétben” felmérhetetlen gazdagság rejtőzik.

– **Hogyhogy?**

– Mindenünk ajándék! Beleértve szellemi javainkat is: minden építőelem, amiből alkotunk, a teremtő Isten ajándéka. Az induló oldalak idézetei, a páli íge – „Mid van, amit nem kaptál?” [1Kor 4,7b] – és a Pilinszky-vers, Az ember itt

egy irányba mutatnak: hálásnak lenni legbelül. A felismerésekből ugyanis ez, a hálás élet következik. Ennek több területen van üzenete: hálásnak kell lennünk a teremtett világért, a többi emberért, a családért, idegenekért, önmagamért, a saját életemért. Koldus mivoltunk egyébként igaz teológiai, hitbelileg is. Evangélikus felfogás szerint az üdvösségünkért nem tudunk tenni semmit. Olyannyira nem, hogy Luther erősen hangsúlyozza

fűzetet és okoseszközt is használtam a QR-kódok, linkek kibontásához. Beszélgető egyházban beszélgetőkönyv dukál?

– Szerintem minden könyv „beszélgetőkönyv”. Egy írás megszületik, majd valaki olvassa: ez azt jelenti, hogy elindul egy belső párbeszéd szerző és olvasó között. Asszociációk, reflexiók indulnak el. Ez a könyv ezen túl meghívja az olvasót egy további dialógusra. Akár tovább gondolkodhat róla valakivel gyülekezeti környezetben: lelkészével négyszemközt vagy többekkel a bibliáórán. Távolabbról közeledők megkereshetik kérdéseikkel a gyülekezet egy csoportját, behozható az ifjúsági órákra... Nem saját érdememnek tulajdonítom ezt, a témák érdemesek erre, ezekhez én csupán felütést adok. Tematikus sorozat alapja is lehet a könyv az alapfogalmak mentén. De velem is lehet róla beszélgetni írásban, szóban, erre is adódott már példa. Van, akivel már több

Szeretném felnyitni a szemeket arra, hogy milyen csodálatos, gazdag világ ez. Téle van szerteágazással, amik között nem szeretnénk elveszni, hanem valahova szeretnénk eljutni.

is: kimondottan veszélyes, ha bármit tesszünk érte. Kísértésünk, hogy a legkisebb eredménybe máris önmegváltásszerűen, saját érdemként belekapaszkodunk. Üdvösségünk, örök életünk ajándék. Az „ajándékeltár első tétele” pedig magának a názáreti Jézusnak a személye. Isten benne jött el hozzánk, és beszélget velünk.

– **Életünk természetes része az interaktivitás, ezalól a spirituális irodalom sem kivétel. A kötet tanít, de kérdez is. A kompakt kis könyv mellé én jegyzet-**

levelet váltottam. Kérdés, vélemény, vita, lelkesedés mind jöhet. Kaptam már meghívást gyülekezetbe is helyi könyvbemutatóra és beszélgetésre.

– **„Minden hittel foglalkozó könyv ugyanarról szól!” – mondta egyszer egy ismerősöm. A viccesnek szánt megjegyzésben azonban sok igazság is van. De nem mindegy a stílus: hogy ugyanazt az üzenetet hogyan juttatjuk el, és az sem, hogy milyen célcsoportot lát a szemelőtt a szerző. Missziói szándék is vezet-e a munkája során?**

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Egyértelműen. Szándékosan nem tanító jellegűek a kérdések sem, nem tudáscentrikusak, hanem élményre, tapasztalatra vonatkoznak. A bibliai történetek bennünket személyünkben megérintővé válnak, ezekre vezetnek rá. A kötetbe beékeltem linkekhez hadd mondjak egy metaforát. Egy épületben, egy folyosón megyünk. Vannak ajtók, amikben be-benyitunk, valahova bemegyünk, máshova csak benézünk, és mutatjuk, hogyan lehet továbblépni abba az irányba. Nyitva hagyjuk az ajtót, de mi megyünk tovább a fő irányba. Szeretném felnyitni a szemeket arra, hogy milyen csodálatos, gazdag világ ez. Tele van szerteágazással, amik között nem szeretnénk elveszni, hanem valahova szeretnénk eljutni.

– **Különböző háttérű, tájékozottságú, a hit kérdései iránt különböző mértékben érdeklődő olvasóknak egyaránt hasznos lehet a kötet.**

– Igyekeztem arra figyelni, hogy a néhol provokatív stílus ne legyen provokáció. Az jelentett nehézséget, hogy több, egymásnak ellentmondó szempontot próbáltam szem előtt tartani. Hadd említsem most csak a két végletet: az egyik a kritikus, gyanakvó, fenntartással közeledő olvasó. Az ő számára is adasson meg az érzés, hogy tudunk beszélgetni. A másik

végletet azok jelentik, akik úgy tekintenek erre a könyvre, hogy általa meg tudnak szólítani távolabb lévőket. A nagyon egyházi érzőt-gondolkodót nem zavarja, ha visszahallja ugyanazokat a megfogalmazásokat, sőt keresi is ezeket, mert újra és újra megerősítést nyer. Viszont tovább tudja adni annak, akinek még nem otthonosak egyes kifejezések, mint kegyelem, hit, megigazulás. Ezek között próbáltam megtalálni az utamat és a hozzáillő stílust. A misszióra visszatérve: már gyülekezeti lelkész koromban éreztem a hiányát az ilyesféle útba igazításnak, amikor például bekopogtatott hozzám valaki, mert tudta magáról, hogy evangélikus templomban keresztelték. Jó lett volna ilyenkor valamit kézbe adni, amit az érdeklődő, kérdező elvisz, gondolkodik rajta, aztán visszajön. Egy ilyen hordozóanyag nemcsak a gondolatokat, hanem a lehetőséget is hordozza. Hogy aki kérdéssel közeledik, az megajándékozottként mehessen el, és vissza is jöhessen. Remélem, ez a kis könyv ezt a szerepet is betölti. De csak akkor, ha van bármilyen érdeklődés, nyitottság, mert ráerőltetni nem szabad senkire. Céлом volt, hogy a hitében nagyon erős olvasó is be tudjon nézni felvérteztsége mögé, és az is hasznosnak találja, aki nem tudja, hányadán áll a hittel.

– Keresztényen küsszótár és anatómiai magyarázatok is segítik az olvasót, hogy ezen a folyosón ne maradjon titkot rejtő ajtó.

– A tanításbeli alapvetés – dogmatika – után fontos, hogy az etika se maradjon el: milyen életvitel, cselekvés következik az előbbiből. Az emberi test összetettsége kapóra jött, ehhez társítottam a bibliai vonatkozásokat. A testrészeinkben metaforikusan benne van, milyen emberek vagyunk, gondoljunk az ilyen megfogalmazásokra: „van hozzá füle”, „megemészette”, „nem bírja lenyelni”. A testrészek, szervek funkcionális működése és a lelki aspektus nagyon hasonló, a keresztyén élet sajátosságait ennek segítségével próbálom megmutatni. A szótárral pedig arra törekedtem a teljesség igénye nélkül – s ezért sincs ábécérendbe szedve –, hogy egy beszélgetős, szabad asszociációs fejezetet nyújtsak. Az egyházi életben az evangélikus mivoltból adódóan fontos fogalmak esetében érdemes megnézni, mi is van a mélyükön; amik közhelyessé váltak, azokat pedig fel kell frissíteni.

– **Többször is kimondja, hogy jó, és hogy miért jó evangélikusnak lenni.**

– A saját személyes hitvallásom lényege is ez: a názáreti Jézus miatt jó embernek, keresztyénynek, azon belül evangélikusnak lenni.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Koldusok vagyunk – Beszélgetőkönyv az evangélikus lelkiségről. Magyarországi Evangélikus Egyház Gyülekezeti és Missziói Osztály – Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség, Budapest, 2023. Ára a Luther Kiadó könyvesboltjában vagy webáruházában megvásárolva 1500 forint.

Sok szemszögből a szent titokról

Teológia, történelem, művészet – közelítések az úrvacsorához

Az úrvacsora az evangélikus egyház két szentségének egyike, sok templomunkban minden vasárnap élhetünk vele. Áldott pillanat az Úr testét és vérét venni bűneink bocsánatára. Misztérium, amely végigkíséri keresztény életünket. A Luther Kiadó Ezt cselekedjétek! – Tanulmányok az úrvacsoráról című, mind tartalmát, mind küllemét tekintve kiemelkedő minőségű kötete ezt a misztériumot állította a középpontba.

Mit jelent számunkra az úrvacsora? Hogy ez az egyszerű kérdés milyen fontos és aktuális, arra egyházunk 2019-ben (is) ráértett: 2020-at az úrvacsora évének nyilvánította. A járvány azonban egy időre pont azt a személyes, közösségi élményt vette el tőlünk, amely nélkülözhetetlen eleme az úrvacsora megünneplésének. Az első sokk után egyházunk döntött, és 2021 októberéig meghosszabbította a tematikus évet. Konferenciák, cikkek, kötetek, eszmecserek révén így egy helyett két esztendő alatt járhattuk körül Isten országa ünnepi lakomájának megannyi aspektusát.

Mit jelent számunkra az asztalközösség? Miért egy vacsora keretében búcsúzott el Jézus a halálának előestéjén a tanítványoktól? Mit tudunk lakomák és politikai mondanivalók elválaszthatatlanul szoros kapcsolatáról? Ezt a néhány kérdést Kőszeghy Miklós ókortörténésznek, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) professzorának *Lakomák, amelyeken szerencsére nem vettünk részt* című tanulmányából emeltem ki. A válaszok „lutheri teológiai alapokon állva, igényesen és sokoldalúan” érkeznek, ahogyan Fabiny Tamás püspök megjegyzi a kötet bevezetőjében.

Különböző tudományterületek kíválszakembereitől kapunk remek, mély elemzéseket, rávilágítva teológiai, kulturális, művészeti összefüggésekre. Az írássok ráadásul nemcsak magas színvonalú tudományos munkaként, hanem hitben élő szerzők vallástételeként is olvashatók. A szakmaiság és a spiritualitás mellett a kötet fontos erénye – a szerkesztő-

ket dicséri –, hogy rendkívül tágra nyitja a téma tárgyalását: közel léphetünk a képzőművészet, az irodalom, a hatástörténet, a zene, a liturgia, az ikonográfia, a néprajz, a filmművészet úrvacsora-megjelenítéseihez. Korosztályi és felekezeti határokat lebontó, erőteljes, megszólító lett a végeredmény.

A tekintélyes méretű, 256 oldalas, keménytáblás kötet huszonhat tanulmányt tartalmaz. A szerzők között gyakorló lelkészt, ó- és újszövetséges teológiai tanárt, középiskolai pedagógust, történészt, művészt-, irodalomtörténészt, egyházzenészt egyaránt találunk. Az elegáns borító az egyszerűségével megragadó: egy 1520-as utolsóvacsora-ábrázolás látható rajta, ismeretlen németalföldi szobrászmester alkotása.

Igen gondos, szemmel láthatóan céltudatos szerkesztői kezek rendezték sorba a tanulmányokat. Jó olyan kötetet forgatni, amelyben ennyire érezhető a szándék, hogy lépésről lépésre vezessék az olvasót.

A kötet alapvetéssel indul: Hafenscher Károlynak, az EHE professzorának írásából megismerhetjük az egyes egyházak úrvacsora-tanításait „ökumenikus úrvacsorai körkapcsolásként” négy csoportban, nyolc helyszínen. Ezt követi az úrvacsoratan ismertetése, az ószövetségi áldozati lakomák bemutatása. Majd átlépünk az újszövetségi hagyományokba, megvizsgáljuk a szereztetési igéket három evangéliumban és Pál apostolnál. Az úrvacsora gyökereit az első három században külön is nagyító alá vehetjük.

Ezek után a művészetek területére érünk. Veronika kendője, középkori szobrok, festmények bemutatása után Luther írásainak és énekeinek tükrében keressük az úrvacsora titkát. A 16. századi magyar evangélikus úrvacsorai prédikációk szintén hallatlanul érdekes vetületekkel gazdagítják az olvasó ismereteit. Találkozhatunk továbbá az úrvacsora tárgyival, külön tanulmány vizsgálja meg az úrvacsorának Bach *Máté-passiójában* elhangzó igéit, de a barcasági csángó gyülekezetek úrvacsorai szokásairól is képet kaphat az érdeklődő.

Verselemzések, kortárs művészeti megközelítések után lezárásként a kereszttség, az úrvacsora és a konfirmáció egymáshoz való viszonyulásának kérdéséről olvashatunk – ez jelenünk aktualitása, hiszen egyházunkban nemrég vált lehetővé a gyermekek konfirmáció előtti úrvacsoravétele.

Annyira gazdag és olyan sok tudományterületet érintő a kötet, hogy hagyni kell érni magunkban a kapott ismereteket, átengedni lelkünkön az illusztrációk adta szépséget. Érdemes meg-megállni, utánanézni egy-egy olyan útvonalnak, amelyet a szerző említ. Ebben a precíz jegyzetek sora, a tanulmányokat kísérő irodalomjegyzékek és a műalkotások pontos leírása lesz segítségünkre. Mindenképpen érdemes olvasás közben a Bibliát is kézközben tartani.

■ S.-K. D.

Ezt cselekedjétek! Tanulmányok az úrvacsoráról. Szerk. Hafenscher Károly, Isó M. Emese, Zászkaliczky Zsuzsanna. Luther Kiadó, 2022. Ára a Luther Kiadó könyvesboltjában és webáruházában (lutherkiado.hu) 7200 forint helyett kedvezményesen 6480 forint.

Gyermekhitből felnőtthitbe

Lelki napló

A legjobbkor érkezett a konfirmáció és az elköteleződés évének első fontos kiadványa, A konfirmáció ajándéka címet viselő kötet. Friss lelki szél fúvását hozza húsvét és a – számos gyülekezetben – hamarosan esedékes konfirmációi ünnep előtt. Egyszerre kedves olvasmány és magvetés – gondos teológiai és imádságos munkával a háttérben – az Evangélikus Hittudományi Egyetem nyugalmazott rektorának, Szabó Lajosnak a szerkesztésében megjelent könyv.

Figyelemfelkeltő a borító: égbék háttér, piros köteleken két rögzítő-biztosító alkalmatlanság. Nem tudjuk, a párhuzamosan futó sodronyok honnan hova tartanak. Azt sem, milyen magasságban haladnak; hogy alattuk pár centiméterre puha pázsitú kert van-e, amelybe jó behuppanni, vagy sziklás, szédítő, halálos mélység. Vagy hol ez, hol az... Ami biztos: a kötél és a rögzítő stabil, erős, kikezdhetetlen. Életmentő. A metafora továbbgondolása már a mi feladatunk – amint Szabó Lajostól megszokhattuk, e könyv is azzal a szerkesztői szándékkal készült, hogy bevonzza-bevonja, partnerré tegye, szellemileg és lelkileg is munkára hívja az olvasót.

Az egyházunk országos irodájának gyülekezeti és missziói osztályával együttműködésben készült kötet bátorító, biztató, élő hitre inspiráló. Az első tizenhárom oldal Szabó Lajos alapvetése. Hiszen mielőtt megismernénk egymás legszemélyesebb történeteit, épülnénk egymás hite által, tisztáznunk kell, mi a konfirmáció, mennyiben és kinek az ajándéka, kik a meghívók és a meghívottak. Ha ez megvan, akkor indulunk az ajándék bontogatásra. Óvatosan haladjunk, lassan, módszeresen, mert a csomagolás is több mint nagyszerű: a kötetet tervező Török Andrea jóvoltából ez alkalommal is izléses, elegáns kiadványt kap kézbe az olvasó.

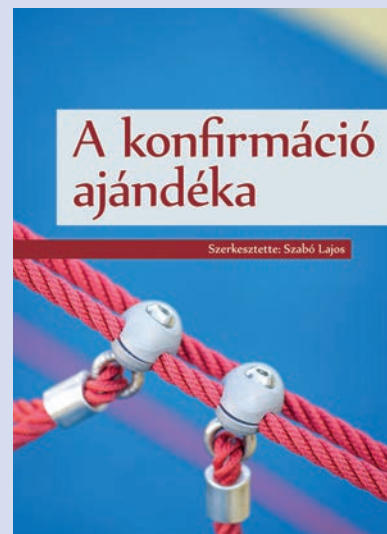
Az evangélikus és református szerzők között lelkészeket és laikusokat egyaránt találunk. Annyira jó, hogy irodalmi nyelven, ugyanakkor lazán, könnyedén, kedvesen, derűvel fogalmazni tudó kortár-

saink vannak, akik egy-egy oldalon egy komplett kis világot képesek átnyújtani! Régi templompadok, valakitől örökölt Bibliák, nagyszülők és lelkészek mosolya, mély beszélgetések szent terei, régi arcok, szívből fakadó imák, dacból majdnem el sem kezdett, majd hálásan megköszönt, no meg felnőttkereszteléses konfirmációk idéztetnek fel a lapokon. A szerzők beengednek a belső szobájukba, akár élményeiket mesélik, akár imádságot, meditációt mondanak életük Urának, s mondják nekünk, értünk, velünk.

Isten és ember, ember és ember történetei ezek. Egyén és közösség találkozásáról, befogadásról, magához ölelésről. Készüljünk fel: érzelmeket hoznak elő az írások. Visszatérő elem bennük, hogy szerzőik számára évek, évtizedek múltán is tűpontosan idézhetőek fel a pillanatok. A tényszerű leírásokon túl találkozhat az olvasó – s ez is ugyanolyan értékes – a konfirmációnak a lélekben hagyott lenyomatával is, amely az illetőt végigkíséri egész életútján.

De kik is érintettek a konfirmációban? Nemcsak a benne részesülő fiatalok – avagy felnőttek –, hanem a felkészítő lelkész, aztán a családtagok, a konfirmandustársak és maga a gyülekezet is. És az isteni oldal? Hogyan találkozik a törékeny élet Istennel, az úrvacsora szentségének első vételekor kenyér és bor színében Jézus Krisztussal? S az áldó Szentlélekkel, aki által hitvallásunk megszólal? A „gyermeki hitből a tudatos hitbe való átlépés lelki naplója” és az önvizsgálati játékok már felénk fordítják az asztalt, széket, a tükröt, nyújtják a pa-

A konfirmáció ajándéka. Szerk. Szabó Lajos. Luther Kiadó, Budapest, 2023. Ára a Luther Kiadó könyvesboltjában vagy webáruházában (lutherkiado.hu) 3690 forint helyett kedvezményesen 2580 forint.

pírt és a tollat: és te? Veled, benned mi történik?

Kinek szól a kötet? Aki most konfirmál(t), és aki már jubilál, aki visszaemlékszik saját – akár öt, akár ötven éve történt – konfirmációjára. Aki még csak gondolkodik rajta, de a környezetében egy figyelmes szem meglátja a szándékot, egy éles fül meghallja az Istentől megszólított, Jézus közelébe vágyó fiatal, avagy felnőtt kíváncsi vagy habozó kérdéseit, és egy kéz átadja neki ezt a könyvet. Legyünk e szem, fül és kéz mi magunk!

Végül eláruljuk: a kötet borítójának említett fotóján a két biztosító fém alkatrész az evangélikus egyház két szentségét, a keresztséget és az úrvacsorát jelképezi. De hogy miként kapcsolódnak elválaszthatatlanul és életmentően a konfirmációhoz – nos, a válaszáért olvassák el a könyvet! Ha meg-megállnak, elidőznek minden színes illusztrációnál, nem baj, sőt! Így válik személyessé a kötet, sőt így készül el annyi könyv, ahányan kézbe veszik, és másnak kézbe adják.

Az az erőtér, amely átjár(t) a konfirmáció napján, eleven, erőt adó, hitben továbbsegítő, bizonyágtételre készítő, közösséget építő erő ma is. Egyszeri, megismételhetetlen, nem múló, felidézhető, töltekezésre készen álló, naponta örömet adó. Bizonyosága ennek ez a kötet is.

■ S.-K. D.

ÁPRILIS 11. A MAGYAR KÖLTÉSNET NAPJA

„Mit nekem Schodelné?”

Petőfi Sándor Eperjesen

A kétszáz éve született Petőfi Sándor életútjának számos kutatója tárgyalta már a költő életének fontos eseményeit. Mégis előfordul, hogy róla vagy éppen tőle olvasva rácsodálkozunk egy-egy kis részletre. Így lehetnek a nagyközönség számára is érdekfeszítő olvasmányok a régi naplók, memoárok és az úti feljegyzések. Utóbbiak már csak amiatt is, mert az utazási szokások és körülmények mára már jócskán megváltoztak, de a hétköznapi élet apró mozzanatairól is beszédes leírásokat kapunk az ilyesfajta szövegekből.

Petőfi Sándor

Petőfiről köztudott, hogy nagyon sok helyszínen megfordult, s látogatásai közül több is jól dokumentált, van róla forrás. De egészen más az, amikor az utazó a saját szemszögéből rögzíti jegyzetfüzetében a számára fontos, neki érdekes eseményeket, személyeket és helyszíneket.

1845-ben írt úti jegyzetei a felső-magyarországi utazásának élményeit örökítik meg. Ekkor már ismert költő, sokkal találkozik útja során is. Az evangélikus helyszínek és személyek felbukkanása írásában számunkra különösen érdekes lehet. Útjának egyik ilyen állomása Eper-

jes, amelyről jóllehet több érdekességet is leír, más forrásokból szerzett információkkal kiegészíthetjük a jegyzeteit.

„Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy segédszerkesztő, ki diszes hivatalába beleunván, utazni ment.

Nem titok, hát kimondom, hogy ez a segédszerkesztő én voltam.

Történt az indulás apr. 1. 1845. a pest-eperjesi gyorsszekeren. Ezt csak azért mondom el, nehogy valaki azt gondolja, hogy saját alkalmatosságomon utaztam légyen. Nem tartok equipage-t. [...]

Eperjesen Kerényi Frigyeshez szállottam, s nála tölték egy hónapot.

Szerencsés egy fickó ez a Kerényi, kénye-kedve szerint élheti világát s könnyen fütyölhet, pamlagain heverészve, ha bizonyos urak rákiáltják az anathemát, hogy ő nem költő.

Tompa is Eperjesen volt. Nevelősködött. Kétszáz bankó forintért. Miska pajtás! rád illenek nagy druszád szavai: »Megnehezült az idők viharos járása fölötted!» [...] Boldog órákat töltöttem Kerényivel és Tompával. Nem említem a többieket, kiknek barátsága örökre édes emlékezetűvé tette ezt az utamat; mert annyian vannak, hogy egész lajstrom lenne, ha mindegyik nevét leírnám. [...]

Vannak házak, melyekbe mihelyt belépek, úgy érzek, mintha otthon volnék; vannak ismét, mikbe sehogy sem tudom magam otthonosítani. Így vagyok a városokkal is. Eperjes azok egyike, hol az el-

ső pillanatban otthon voltam. Tudj' isten, olyan kedves város nekem ez az Eperjes; csinos, szép, zajos, vidám, barátságos tekintetű. Olyan, mint egy életteljes fiatal menyecske.

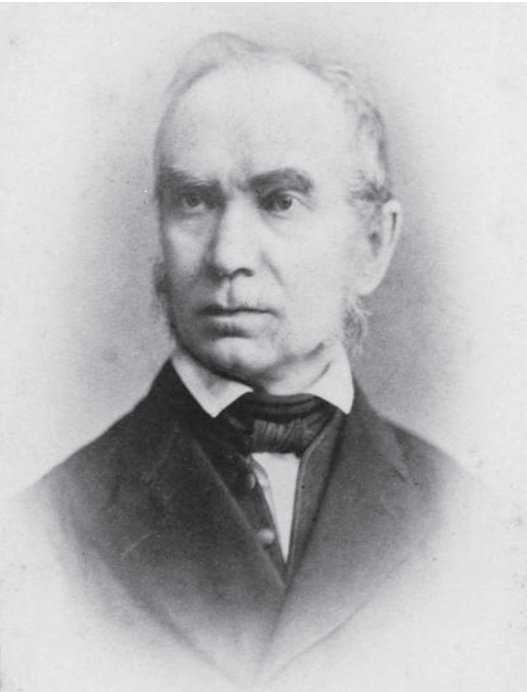
Hát még tájéka! Magyarországon nem sok szebb lehet. Kora reggelenként ki-kimentem a város keleti oldalán emelkedő táborhegyre, hol hajdan Carraffa ágyúí ordították e mártírvárosra: rettegj! Innen néztem szét a vidékre, mely gyönyörködve mutogatta magát előttem, mint a gyermek, kinek édesanyja új ruhát hozott. Mert ekkor jött meg a természet anyja, a gondos tavasz, és öltöztette meztelen gyermekét szép, új, tarka köntösbe. Tiszta időben éjszaknyugatról magas bércek vállalai fölött a Tatra hófedett csúcsa piroslott a nap első sugáraitól, mint valami borozó aggastyán király homloka.”

Petőfi nem említi írásában az eperjesi német-magyar ajkú evangélikus egyházközség papjánál tett látogatását. Pedig

Kolbenheyer Mór

Sztéhlo János

Kolbenheyer Mór (1810–1884) ebédet adott a költő tiszteletére, aki magával hozta a leírásában egyébként megnevezett barátait, Tompa Mihályt és Kerényi Frigyeszt is. Jelen volt továbbá a helybeli

hazafias nőegyesület több tagja, valamint Sztéhlo János (1824–1912) teológushallgató, akit a gyülekezet – a Sopronba távozó Kolbenheyer utódjául – a következő évben lelkészévé választott.

Sztéhlo ötven éven át (1846–1896) szolgált Eperjesen, 1864-től főesperesként is. Az ő visszaemlékezéséből ismerhetjük meg ennek a látogatásnak a történetét, amelyet nyugállományba vonulása után, 1899-ben osztott meg az *Eperjesi Lapok* olvasóival. Elbeszélése szerint az ebéd utáni társalgás fő témája a művészet volt. Ennek során a társaság egyik hölgytagja Petőfi véleményét kérdezte Schodelné Klein Rózáról, aki korának ünnepelt opera-énekesnője volt. A költő – Sztéhlo szerint – így válaszolt a kérdésre: „Mit nekem Schodelné? Ha szép éneklést akarok hallani, kimegyek az erdőbe, s ott hallgatom – a fülemülét.”

Hogy tréfának szánta-e, vagy komolyan gondolta ezt a költő, nem derült ki, de talán nem véletlen, hogy éppen ekkor, ezen eperjesi tartózkodása idején született a *Ki a szabadba!* című verse, amelynek sorai megismétlik az ebéden elhangzott véleményét.

■ SCHERMANN ÁKOS

PETŐFI SÁNDOR

KI A SZABADBA!

Ki a szabadba, látni a tavaszt,
Meglátni a természet színpadát!
Az operákban ki gyönyörködik?
Majd hallhat ott kinn kedves operát.

A természetnek pompás színpadán
A primadonna a kis fülmüle;
Ki volna, énekesnők, köztetek
Merész: versenyre kelni övele?

Megannyi páholy mindenik bokor,
Amelyben ülnek ifju ibolyák,
Miként figyelmes hölgyek... hallgatván
A primadonna csattogó dalát.

És minden hallgat, és minden figyel,
És minden a legforróbb érzelem...
A kősziklák, e vén kritikusok,
Maradnak csak kopáran, hidegen.
(Eperjes, 1845. április)

Eperjes főutcája, középen az evangélikus parókia épülete

Marslakó a négyzeten

Százhusz éve született Neumann János

Amikor tudományos körökben Magyarország neve hangzik el, akkor a jelenlévőknek nem elsősorban Puskás Öcsi, sokkal inkább John von Neumann jut az eszükbe. De ki volt Rátz László tanár úr tanítványa, a világhírré szert tett egykori fasori diák, akiről a Nobel-díjas amerikai fizikus, Frederick Reines úgy fogalmazott, hogy „ha valaki fölvetett egy problémát, és Neumann nem adott rá rögtön egy megoldást, akkor az a probléma megoldhatatlan”?

FOTÓ: BUDAPEST-FASORI EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUM ARCHIVUMA / NISZ0.NISZT.HU

Neumann János – vagy ahogyan a világ nagyobb részén ismerik: John von Neumann – jómódú családba született 1903. december 28-án Budapesten. Édesapja, Neumann Miksa először főjogtanácsos, később igazgató a Magyar Jelzálog- és Hitelbanknál. Édesanyja, Kann Margit a háztartást vezette, és a gyermekeiket nevelte.

János és testvérei, Mihály (1907) és Miklós (1911) már a szülői házban is pezsgő kulturális életben, színvonalas neveltetésben részesültek. A legkiválóbb magántanárok jártak hozzájuk. Neumann János már egészen fiatalon franciául, latinul, németül, sőt ógörögül is tanult. Matematikai és történelmi tárgyú szakkönyveket és szépirodalmat egyaránt olvasott, így derült ki fotografikus memóriája: képes volt egy-egy könyvből – például a *Faustból* – akár oldalakat szó szerint idézni.

A FASORBÓL A VILÁGHÍR FELÉ

A család az ország akkori legkiválóbb oktatási intézményét választotta Neumann Jánosnak, amikor 1913-ban beírta a ma Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumként ismert – akkor Budapesti Ágostai Hitvallású Evangélikus Főgimnázium nevet viselő – iskolába. Az oktatási színvonala, illetve a legkorszerűbb felszereltsége miatt nemzetközi híru intézményben a tanári kar nemcsak oktató, hanem tudományos munkát is végzett: akkor is kevés középiskola mondhatta el magáról, hogy pedagógusai közül kilencen tagjai a Magyar Tudományos Akadémiának. Mint számos feljegyzés őrzi, az intézmény a tudásátadáson túl azt is célul tűzte ki, hogy a diákokat gondolkodni tanítsa meg.

Neumann tehetségét gyorsan felfedezte a Fasor legendás matematikatanára, Rátz László (1863–1930), majd Mikola Sándor (1871–1945) matematika- és fizikatanár is. Rátz nemcsak megkülönböztetett figyelemmel oktatta Neumann-nak a matematikát, hanem tehetségének a gondozásán is fáradozott. Elment az apához, Neumann Miksához, kérve, hogy engedje fiát külön képzésekre járni. A gimnazista Neumann eljárt Kürschák József műegyetemi tanárhoz, illetve Fekete Mihály és Szegő Gábor matematikusoktól is gyakran tanult. Neumann tehetségét jelzi Szegő visszaemlékezése: „Naiv dolog lenne azt állítani, hogy én őt tanítottam. Neumann-nak erre nem volt szüksége.”

Az 1917–1918-as tanévben az iskola legjobb matematikusának választották. Fasori évei alatt kötött barátságot Wigner Jenővel. A későbbi Nobel-díjas fizikus, a fasori diáktárs az emlékirataiban így vall: „Neumann Jancsától több matematikát tanultam, mint tanáraimtól együttvéve... Rátz tanár urat is beleértve...”

Neumann János 1921-ben érettségizett, majd a budapesti tudományegyetemen folytatta tanulmányait matematika szakon, fizika és kémia melléktárgyakkal. Ezzel párhuzamosan beiratkozott a berlini egyetemre, ahol három éven keresztül kémiát, fizikát, matematikát és filozófiát tanult. A statisztikus mechanika elnevezésű tantárgyat Albert Einstein tanította számára. Berlini évei alatt vált szorosabbá barátsága Gábor Dénessel, Szilárd Leóval és Wigner Jenővel, akikkel később számos területen együtt dolgozott.

Tanulmányait 1924-ben a zürichi egyetemen folytatta, ipari kémiát tanult. Vegyészmérnöki diplomáját 1925-ben szerezte meg; matematikából huszonkét évesen, 1926-ban doktorált Budapesten.

A KATEDRA TÚLOLDALÁN

Neumann János először a matematika európai fellegráának számítógöttingeni Friedrich Wilhelm Egyetemen kezdett dolgozni. 1927-ben egyetemi tanárrá választották. Ekkorra már nemzetközileg

ismert matematikusnak számított algebrai és kvantummechanikai tárgyú dolgozataival. Ugyanebben az évben a berlini egyetem magántanára is lett, ahol három évig oktatott. 1929-ben a hamburgi egyetemen is tanított. Ugyanebben az évben hívta meg vendégprofesszorának az amerikai egyesült államokbeli Princeton Egyetem, majd 1931-ben rendes tanárnak nevezte ki.

1930 és 1933 között félévenként Amerikában, félévenként Európában tanított. Adolf Hitler hatalomra jutása után, 1933-ban végleg az Egyesült Államokba emigrált. Ebben az évben nevezték ki a princetoni Felsőfokú Tanulmányok Intézetének matematikaprofesszorává. Amerikai állampolgárságát 1937-ben kapta meg.

A második világháború idején bekapcsolódott a haditechnikai kutatásokba. Részt vett az első atombomba megépítését célzó, titkos amerikai Manhattantervben. 1955-ben beválasztották az öttagú Atomenergia-bizottságba.

A KVANTUM-MECHANIKÁTÓL A JÁTÉKELMÉLETIG

Tudományos pályafutása elején Neumann János elsősorban kvantum- és halmazelmélettel, továbbá matematikai logikával foglalkozott. Munkássága azonban nem szűkíthető le a matematikára: a fizika, a számítástechnika, a közgazdaságtan, sőt a meteorológia tudományában is kimagasló eredményeket ért el. Tőle származik a halmazelmélet egzakt megalapozása. 1927-ben tette közzé dolgozatát a matematika ellentmondásmentességének problémájáról. 1932-ban jelent meg *A kvantummechanika matematikai alapjai* című könyve, amely a kvantumfizika legalapvetőbb tárgyalása.

Neumann nevéhez kötődik az első programozható számítógép elvi felépítésének megalkotása és tervezése is. A numerikus matematika elvére épülő, Neumann nevét viselő ábrázoló szimbólumrendszer logikája alapján működik mind a mai napig az összes ma is használatos számítógép, laptop és mobiltelefon.

Neumann János és Oskar Morgensztern közgazdász *Játékelmélet és gazdasági viselkedés* című tanulmánya – benne a mindkét fél számára optimális stratégiát leíró minimax elvvel – a játékelmélet alapjainak lefektetése. Ezt az interdiszcipli-

náris, de matematikai alapú elvet mára a közgazdaságtanban, a had- és a társadalomtudományon túl a pedagógiában és a pszichológiában is alkalmazzák.

EMBER A JÖVŐBŐL

Neumann Jánost, akit számos tudományos akadémia és társaság a tagjának, díszdoktorának választott, Eisenhower amerikai elnök 1956-ban Szabadság Éremmel tüntette ki. A tudós Washingtonban hunyt el 1957. február 8-án. A princetoni temetőben temették el. Írásos hagyatéka a washingtoni Kongresszusi Könyvtárban van.

Emlékét őrzi számos intézmény és tudományos társaság, krátert neveztek el róla a Holdon. Életműve 2015-től a

hungarikumok gyűjteményében szerepel. Életéről Wisinger István *Egy elme az örökkévalóságnak* címmel írt kiváló ismeretterjesztő jellegű életrajzi regényt. Ananyo Bhattacharya *Neumann János – Az ember a jövőből* című, idén magyarul is megjelent regényét a *Financial Times* az év könyvének választotta 2022-ben.

Mit jelent ma a neumann hagyatéka? Erre Bhattacharya megállapításával válaszolunk: „[Neumann] gondolkodása olyannyira releváns a ma előttünk álló kihívások szempontjából, hogy erős a kísértés: időutazót lássunk benne, aki szép csendben elhíntette azokat az eszméket, amelyekről tudta, hogy a Föld jövőjének alakításához szükség lesz rájuk.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

NEUMANN JÁNOS-KIÁLLÍTÁS ÉS -ÜNNEPSÉG A FASORBAN

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság által meghirdetett Neumann 120 emlékév keretében *Neumann-milió* címmel rendeztek kiállítást a tudós egykori alma materének, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumnak a dísztermében március 27-én. A rendezvényen felszólalt többek között Hajdó Ákos iskolaigazgató és Beck György, a társaság elnöke. Neumann János életművéről, maig tartó hatásáról Kroó Norbert fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja beszélt. A világhírű tudós életét a fasori gimnázium színjátszó körének felolvasó-színházi előadása ismertette.

Az ünnepi program keretében Neumann János szülői és nagyszülői házából származó bútorokat, festményeket, személyes tárgyakat állítottak ki Selmeczi György gyűjteményéből. A relikviák mellett a Neumann-társaság szegedi informatikatörténeti kiállításán szereplő dokumentumok másolatai, valamint Neumann János életét és életművét bemutató tablósorozat is látható.

A *Neumann-milió* emlékkiállítást április 14-én, 15-én, 21-én és 22-én lehet megtekinteni; előzetes regisztráció szükséges a gimnázium titkárságán (titkarsag@fasori.hu).

FOTÓ: GALAMBOS ÁDÁM

Legendás tudós pedagógusok örökében

Jubilált az evangélikus kutató tanárok konferenciája

Komoly dilemma elé állította az evangélikus iskolák kutató tanárainak nyolcadik alkalommal megrendezett konferenciája március 24-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumba látogatót. A házigazda intézmény és az Evangélikus Pedagógiai Intézet által szervezett esemény három szekcióban zajló előadásainak listáját böngészve ugyanis elkerülhetetlenül döntenie kellett, hová üljön be: egy jól ismert irodalmi vagy történelmi személyiségről tudjon meg valami újat, egy távoli korszak látszólag nem sok kapcsolópontot kívánó témájában merüljön el, avagy egy számára esetleg ismeretlen tudományterület kutatási eredményeit hallgassa meg? Az evangélikus kutató tanárok lélekkel, ismerettel feltárt témái mindenkit megerősíthettek választásában.

A már hagyománnyá lett tudomány-népszerűsítő alkalom ötletgazda-szervezője, a házigazda intézmény igazgatóhelyettese, Érfalvy Livia a köszöntőbeszédében megemlékezett a tíz éve útjára indult konferenciasorozat állomásairól, négy tanulmánykötetről, illetve az alkalom tematikájában is megjelenő jeles évfordulókról: Petőfi Sándor és Madách Imre születésének, valamint a pesti evangélikus gimnáziumi oktatás megindulásának kétszázadik és az egykori fasori diák, Neumann János születésének százhuszadik évfordulójáról.

Prőhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője személyes hangon vallott az evangélikus közoktatás – családja révén – számára is tapasztalati valóságot jelentő mindennapi visszhangjairól és ezzel párhuzamosan az oktatással kapcsolatos egyházfenntartói szempontokról és motivációkról. Hangsúlyozta – elsősorban egyházunk nevelési és oktatási bizottsága, az országos iroda nevelési és oktatási osztálya, illetve az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) jelen lévő tagjainak köszönetet mondva – a 2021 novemberében elfogadott evangélikus köznevelési program pontjait, így a kiválóság iránti elkötelezettséget, az oktatásban az evangélikus lelkiesség jelenlétének és a tanári mozgáster megteremtésének fontosságát.

Fabiny Tamás püspök – külföldi elfoglaltsága miatt – levélben köszöntötte az egybegyűlteket a földbe vetett búzaszem példázatával: „...ha a földbe vetett búzaszem nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz.” (Jn 12,24)

A Neumann-emlékév alkalmából a plenáris előadást a számos kitüntetéssel, többek között a legendás fasori evangélikus matematikatanárról elnevezett, egykori öregdiákok által alapított Rátz Tanár Úr Életműdíjjal elismert, Nagykanizsán élő és tevékenykedő Kovács László matematika–fizika szakos középiskolai tanár, főiskolai és egyetemi oktató, fizikatörténész tartotta. A tanár úr felhívta a figyelmet a konferenciának helyet adó díszterem

két őrzőjére – a Biblia mellett Neumann szobrára –, és felidézte, hogy még volt szerencséje látni azt a régi emelkedő padsort is az egykori nevén Budapesti Evangélikus Gimnáziumban, ahol Neumann és az egy évfolyammal fölötte járó Wigner Jenő – későbbi Nobel-díjas fizikus – ültek. Nagy ívű – és a kivetítő fóliáit sűrűn váltogató – előadásában olyan általános derűltségre okot adó titkokra is fény derült, mint hogy a lángelme Neumann tanárként „nem szerette a diákokat, zavarták”.

Ugyancsak Neumann János tevékenységétől, vagyis a digitális számítógép elvi alapjainak lefektetésétől indult szintén nagy ívű – elmondása szerint négyórányi anyagot összesűríteni próbáló – előadásában Jobbágy László, a Digitális Jólét Nonprofit Kft. ügyvezetője, mérnök-informatikus, szoftverfejlesztő, tanár, informatikai biztonsági szakember. Informálódhatott a közönség a cookie-k [sütik; rövid szövegek, amelyeket a felkeresett webhelyek küldenek el a számítógép böngészőjének – a szerk.], a kódolás, a tömörítés és a titkosítás működésének alapjaitól egészen a mesterséges intelligencia mibenlétéig.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON / EVANGÉLIKUS NEVELÉS

A konferencia második felében három szekcióülés közül választhattak a résztvevők. A bölcsész vénájúak az irodalomtudomány-nyelvtudomány-filmművészet szekcióban találhatták meg a maguknak valót, a teológiai kérdések és az evangélikus oktatás és lelkiesség összekapcsolódása iránt érdeklődőket a hittudomány-egyháztörténet-pedagógia szekció, a többieket a történelemtudomány-matematika-természettudomány szekció várta. Az elhangzott előadásokból tervezett tanulmánykötet számtalan izgalmas témát kínál Petőfi szülőházának kalandos birtoklástörténetéről és Selma Lagerlöf bűnmegjelenítő elbeszélői technikáitól egészen a nyírfaaraszolóok populációbiológiai megközelítéséig.

■ K. A.

BEMUTATKOZIK A CINKOTAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Lutheránus templom Árpád-kori alapokon

Cinkotát, az egykor önálló települést 1950-ben csatolták Budapesthez a XVI. kerület részeként. A falu nevét már 1074-ben említi a krónika. Az Árpád-kori templom helyére később egyhajós épületet húztak, amely a tatárjárás után toronnyal egészült ki.

Az evangélikusok a törökök kiűzése után érkeztek Felvidékről. Az új gyülekezet a templomot kereszthajóval toldotta meg. 1776-ban szentelték fel Isten házáat. Száz évvel később – egy nagyobb felújítás alkalmával – került helyére a Vastagh György által festett oltárkép, a szószék, a keresztlőkút, valamint a karzat, amelyre Országh Sándor épített orgonát. A legutóbbi átalakítást a gyülekezet korábbi segédlelkésze, Trajtler Gábor vezette. A bibliai motívumokkal díszített gyertyatartókat Pröhle Sándor lelkész faragta egy helyi család adományaként. Három harang hívja imádságra a híveket.

2009-ben a régi ifjúsági házat új épület váltotta fel, amely minden korcsoportnak kínál találkozási lehetőséget. A téli istentiszteleteken kívül más gyülekezeti események és egyéb rendezvények kapnak itt helyet. Itt foglalkozunk a gyermekekkel,

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

evangélikus templomból. Igét hirdet
Vető István lelkész.

Április 23-án, a húsvét ünnepe utáni 2. vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a cinkotai evangélikus templomból. Igét hirdet

itt tartjuk a bibliaórákat és a kreatív köralkalmait is. A tetőtérben található a fiatalok birodalma és a vendégszoba. Hittanosainknak táborokat szervezünk.

A Cinkotai Evangélikus Egyházközséghez tartozik még a mátyásföldi leányegyház is, amelynek templomát Sándy Gyula tervezte, de az 1950-es években le kellett bontani. Újra felépítették egy másik helyen, más formában. Kalandos történetét és egyedülálló festett mennyezetét az *Igéző jelek – Keresztény szimbólumok és magyarázataik Luther-idézetekkel* című könyv [a Luther Kiadónál jelent meg 2022-ben –

a szerk.] mutatja be. Újonnan épült tornyát Krizsán András Ybl-díjas építész tervezte. Az árpádföldi szórványban házi istentiszteleteket tartunk.

Mátyásföldön 9-kor, Cinkotán fél 11-kor kezdődnek az alkalmak. Szenteste éjjelén felolvassuk a karácsonyi történetet, húsvét hajnalán a feltámadás örömeiben osztozunk. Óéveste emlékezünk meg az év folyamán történt eseményekről. Ifjúsági zenekarunk, a Cizella nagyobb ünnepeken színesíti a liturgiát.

A gyülekezet első anyakönyvét Apostoli András nyitotta meg 1725-ben. Neves lelképásztoraink voltak: Wallaszky Pál (irodalomtörténész), Joseffy Pál (tiszolci püspök), Melna Mihály (hazafias lelkész), Petényi Salamon János (ornitológus), Jezsovcics Pál (a cinkotaiak jötevője), Blatniczky Pál (teológiai tanár), Blatniczky Jenő (tanügyi esperes). Őt – Szalay Tamás szolgálata után – Blatniczky János követte. 2009 óta Vető István a gyülekezet lelkésze.

Az egyházközség évről évre fogad az Evangélikus Hittudományi Egyetemről hatodévest, akit a gyülekezet tagjai szeretettel vesznek körül. Örülünk, hogy így részesei lehetünk a lelkészképzésnek. ■

Megosztó kérdésekről is bátran, tisztelettel

Felkészültek Krakóra az európai evangélikus egyházak

„Egyetlen egyház sem olyan kicsi, hogy ne volna mit adnia a többi egyháznak, és egyetlen egyház sem olyan nagy, hogy ne volna mit tanulnia a többitől” – ennek a Lutheránus Világszövetségen belül gyakran elhangzó mondatnak az igazságát tapasztalhatták meg ismét mindazok, akik a hivatalosan alig több mint ötszáz lelket számláló Nagy-britanniai Evangélikus Egyház meghívására vettek részt a világszövetség szeptemberi krakkói nagygyűlését előkészítő európai előgyűlésen az angliai Oxfordban.

A március 21–24. között tartott rendezvény vendéglátója, a Nagy-britanniai Evangélikus Egyház, valamint a vele szorosan együttműködő Evangélikus Egyházak Tanácsa sokszorosan diaszpórahelyzetben képviselik az evangélikus örökséget egy olyan országban, amelyben a lutheranizmusnak kevés hagyománya van. Ahogy a bemutatkozásukban bejátszott hangfelvételtől is kiderült, az utca emberének vajmi kevés fogalma van a „lutheránus” szó jelentéséről, a találgatások a színészettől a zenéig sok mindenre kiterjedtek.

PEREMHELYZET NEM AKADÁLY

Maga az egyház rendkívül sokszínű, különböző nemzetiségi háttérű közösségekből áll. Istentiszteleti nyelvei között megtalálhatók az angol mellett a skandináv nyelvek, a német, a lengyel, a mandarin és a szuahéli is. Az apró gyülekezetek nehezen tartják el a lelkészeiket is, így a többségük más munkát is végez, lelkészi szolgálatát önkéntesen látja el. A jelenlegi püspök, Tor B. Jørgensen, aki maga is norvég, ottani nyugdíjazása után vállalta el a brit egyházelnöki tiszteletet.

Mindezek mellett a brit egyház szoros kapcsolatot tart ökumenikus és nemzetközi partnereivel. A Lutheránus Világszövetségen (LVSZ) kívül tagja a Porvooi Egyházközösségnek is, amely az evangélikusok és az anglikánok között teszi lehetővé az úrvacsorai közösséget, és különösen Nagy-Britanniában és Írországbán, valamint az északi országokban és a balti államokban játszik fontos szerepet.

Nem kevésbé érdekes az előgyűlés helyszínének, a Mansfield College-nek a háttere és története sem. A Mansfield College egyike az Oxfordi Egyetem több mint harminc hasonló oktatási egységének, amelyek nem szakokra specializálódnak (ezt a feladatot Oxfordban is az egyetem tanszékei látják el), hanem egyéni és kiscsoportos konzultációkat tartanak különböző tárgyakból, valamint biztosítják a diákok szociális közegét is.

A Mansfield College a kisebb és kevésbé felkapott szakkollégiumok közé tartozik. 1886-ban költözött Oxfordba, de birminghami előintézménye már a 19. század elejétől működött, és elsősorban az anglikán egyház hivatalos nézeteitől eltérő hitet valló kongregacionalista lelkipásztorok képzését tűzte ki céljaul.

Mansfieldben a kezdetektől fontos az intézményes társadalom pereméről jövő befogadása, így válhatott a 20. század második felében a nagy-britanniai lutheránus lelkipásztorokképzés központjává.

A második világháború után az intézmény akkori vezetője szorgalmazta, hogy a háború miatt az országba menekült evangélikus közösségek pásztorolását országon belül képzett lelkipásztorokkal oldják meg, ennek érdekében alapítsanak egy felsőoktatási tanári állást. A posztot a Mansfield College fogadta be, és a Lutheránus Világszövetség finanszírozásával működött 1957-től 1997-ig, amikor a csökkenő számok miatt végül megszűntek.

A Mansfield ma már nem vallási háttérű intézményként működik, de a befogadás továbbra is fontos érték a számára. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az Evangélikus Egyházak Tanácsával együttműködve ösztöndíjat biztosítanak egy-egy olyan diák számára, aki menekültstátusza vagy egyéb hátrányos helyzete miatt egyébként nem juthatna hozzá ilyen magas szintű oktatáshoz.

FOTÓ: ALBIN HILLERT / LVSZ

Lőrincz Szabolcs, Balicza Klára, Cselovszkyné Tarr Klára és Fabiny Tamás

TALÁLKOZÓ KETTŐS CÉLLAL

Mind a helyi egyház, mind a helyszínt biztosító college szempontjából nagy jelentőséggel bírt tehát, hogy Európa evangélikus egyházainak képviselői épp itt találkoztak. Ez a tanácskozás volt az első a szeptemberi krakkói LVSZ-nagygyűlés megelőző regionális előgyűlések sorában; az észak- és dél-amerikai, afrikai és ázsiai előgyűlés követi majd.

Most először fordult elő az is, hogy a három európai LVSZ-régió (Észak-Európa, Kelet-Közép-Európa és Nyugat-Közép-Európa) közösen tartotta meg a találkozót. Ennek megfelelően közel száz delegált és összesen százötven résztvevő volt jelen. A Magyarországi Evangélikus Egyházat Fabiny Tamás elnök-püspök és Cselovszkyné Tarr Klára, az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának vezetője képviselte. Az LVSZ tanácsának tanácsadójaként és az előgyűlés előkészítő munkacsoport tagjaként hivatalból e sorok írója, külügyi referens is Oxfordban volt. (Szintén magyar résztvevője volt az előgyűlésnek Soós Anna matematikus, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház országos felügyelője, valamint Lőrincz Szabolcs, az LVSZ genfi központja tervezési és koordinációs osztályának igazgatója.)

Az előgyűlések feladata kettős: egyrészt igyekeznek felkészíteni a delegáltakat a nagygyűlésre mind tematikus, mind ügyrendi szempontból, másrészt lehető-

séget biztosítanak a régiók számára, hogy a nagygyűlés témáját saját helyzetük tükrében vizsgálják, és meghatározzák azokat a súlypontokat, amelyeket a nagygyűlés figyelmébe szeretnének ajánlani.

Ez a kettős cél határozta meg a program felépítését is. A nagygyűlés mottója – „Egy test, egy lélek, egy reménység” – visszaköszönt mind a régiós alelnökök (Urmas Viilma észt érsek, Antje Jackelén svéd emerita érsek és Astrid Kleist hamburgi esperes) beszámolóiban, mind a nyitó istentisztelet, mind a reggeli és esti áhítatok liturgiájában, amelyeket Pap Kinga Marjatta állított össze nagy igényességgel.

Az LVSZ 2017-es namíbiai nagygyűlése óta eltelt hat évet Anne Burghardt főtitkár beszámolóján kívül a fontosabb projektek és programok felelőseinek előadásából is megismerhették a résztvevők. Így esett szó a különböző csoportok együttélésének művészetéről („conviviality”) – amely tulajdonképpen az LVSZ diakóniai projektje –, az evangélikus identitás mibenlétére és különböző megnyilvánulásaira irányuló kutatásról, az északi országoknak a keresztséggel és a változó társadalmi környezettel kapcsolatos kezdeményezéséről, a keresztény-zsidó párbeszéd fejleményeiről, valamint a fiatalok és a női munkacsoport munkájáról.

A találkozó programjában helyet kapott az ukrain háború is. Az LVSZ bemutatatta azokat a projekteket, amelyeket a tag egyházak segítségével a menekültek megsegítése érdekében hoztak létre. (Magyarországon az Üllői úti székházban

működő hétvégi ukrán iskolát támogatja az LVSZ.) A személyesen jelen lévő Pavlo Shvarts ukrán püspök pedig az ottani helyzetről, a gyülekezetek életben maradásáról és a nemzetközi támogatás szükségességéről számolt be.

Az előgyűlésnek feladata az is, hogy régióként összeállítsa a 2023-tól hivatalba lépő új LVSZ-tanács tagjainak jelöltlistáját is, amelyről szeptemberben a krakkói nagygyűlés szavaz majd véglegesen. Kelet-Közép-Európa tizenhét egyháza összesen öt tanácstagot delegálhat; hazánkból Fabiny Tamás elnök-püspök került be a jelöltek közé.

ÜZENET A NAGYGYŰLÉSNEK

A találkozó résztvevői záródokumentumban foglalták össze a legfőbb tanulságokat és a nagygyűlésnek szóló üzenetüket. A nyilatkozat és az elfogadását megelőző hosszadalmas vita tükrözi, milyen sokféle a három európai régió egyházai, és mennyire széles skálán mozog azoknak a témáknak a sora, amelyeket az egyes egyházak, illetve csoportok fontosnak tartanak. Ugyanakkor az éghajlati válság, a koronavírus-járvány okozta elszigetelődés, a gazdasági visszaesés, a diszkriminációs folyamatok és az egyháztagok számának csökkenése mindenkit egyaránt érintenek.

Ezen nehézségek tudomásulvételével, ugyanakkor a reménység forrását jelentő Krisztusról szóló evangéliumba vetett bizalommal fogalmazták meg a résztvevők a záródokumentum utolsó bekezdését is:

„Egy reménységbe gyökerezve, egy Lélek által egy test tagjai vagyunk. Tiszta vagyunk egyházközösségünk sokféleségével; számunkra az egység nem jelent egyféleséget. Ugyanakkor fontos, hogy megértsük, mit jelent a gyakorlatban az, hogy az evangélikus egyházak közösségben élnek egymással. Továbbra is oda kell figyelniük egymásra, meg kell hallgatniuk egymást, és nem mondhatunk le egymásról csak azért, mert különbözőek vagyunk, vagy mert így kényelmes. Meg kell találnunk a módját annak, hogy megosztó kérdésekről is bátran és tiszteletteljes módon tudjunk párbeszédet folytatni. Ha engedjük, hogy Krisztus álljon a középpontban, hisszük, hogy lehetségessé válik a megbékélt sokféleségben megélt egység.”

■ BALICZA KLÁRA

Német és magyar teológushallgatók egymás között

Budapestre szervezett tanulmányi kirándulást német teológushallgatók számára március közepén a Gusztáv Adolf Segélyszervezet Enno Haaks főtitkár vezetésével. A fiatalok ellátogattak a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének Püspöki Hivatalába, és felkeresték az Evangélikus Hittudományi Egyetemet is.

A püspöki hivatalban az áhítat után Fabiny Tamás elnök-püspökkel és Cselovszkyné Tarr Klárával, az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának vezetőjével beszélgethettek a vendégek.

Egyházunk egyetemét Angyal-Cseke Csaba negyedéves teológushallgató vezetésével keresték fel, és Domokos Ildikónak, az ökumenikus és külügyi osztály referensének kalauzolásával töltötték a délutánt. Az egyetem oktatói és hallgatói által bete-

kintést nyerhettek egyházunk életébe, aktuális kérdésekkel ismerkedhettek.

A Jávori Fülöp negyedéves teológushallgató által előkészített és vezetett interaktív beszélgetésen a magyar evangélikusság mindennapjairól kérdezhettek a német vendégek. Szóba került többek között Petőfi Sándor, Dévai Bíró Mátyás, az *Evangélikus énekeskönyv*, a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) és az Erős Vár FC is.

Rövid előadást tartott az egyetemről, az itt zajló teológiai képzésről, az intézmény történetéről Balogné Vincze Katalin, a valáspedagógiai tanszék tudományos segédmunkatársa, Hafenschner Károly professzor, a gyakorlati teológiai tanszék vezetője és Korányi András, az egyháztörténeti tanszék professzora. Az előadásokba a német teológushallgatók küldöttsége és Enno Haaks főtitkár kérdésekkel kapcsolódhatott be.

■ J. F.

Enno Haaks főtitkárrel készült interjúnk a szomszédos oldalon.

FOTÓK: ANGYAL-CSEKE CSABA

Az evangélium sokszínűségét hordozzuk

Enno Haaksot, a Gusztáv Adolf Segélyszervezet főtitkárát kérdeztük

– A Gusztáv Adolf Segélyszervezet minden évben tanulmányi kirándulást szervez teológushallgatók számára egy európai országba. Idén kik alkották a csapatot?

– Tizennyolc teológushallgatóval érkezünk, akik Németország egészen különböző teológiai egyetemén – Tübingenben, Mainzban, Heidelbergben, Neuendettelsauban, Lipcsében, Göttingenben, Hannoverben és Berlinben – tanulnak. Tehát mindannyian német nyelvűek, akik a német tartományi egyházakban lesznek lelkészek. Az utazás előtt a legtöbben nem ismerték egymást.

– Milyen céllal szervezik meg ezeket az utakat?

– A négynapos tanulmányút célja, hogy a hallgatók tapasztalatokat szerezzenek a kisebbségi protestáns egyházakról: hogyan élnek, milyen az egyházvezetés, hogyan működik az oktatás egy olyan országban, ahol a protestánsok kisebbségben vannak, hogyan fejlődik az egyház? Mindent meg kell tapasztalniuk. Hogy miért, annak egészen egyszerű az oka: Németországban sokan – az egyházi struktúrában, de a lelkészek között is – nincsenek tisztában azzal, hogy mivel foglalkozik a Gusztáv Adolf Segélyszervezet, hogy milyen feladataink és kötelességeink vannak. A legfontosabb, hogy hangot adjunk a protestáns kisebbségnek, hogy láthatók és hallhatók maradjanak. Ezért támogatjuk az egyházi intézményeket, parókiákat, egyházi iskolákat. Szeretnénk, hogy a partneregyházaink a maguk természetes helyzetében láthatók és hallhatók legyenek. Ez csak úgy lehetséges, ha kilépünk a német teológiai karok komfortzónájából. Voltunk már Strasbourghban, Brüsszelben, Varsóban, Prágában, Pozsonyban, Bécsben, Kolozsváron. Már régen járhattunk volna Budapesten is, ha a koronavírus-járvány nem jön közbe. Most más idők járnak; örülünk, és hálásak vagyunk, hogy itt lehettünk, és hogy vendégszeretettel fogadtak bennünket.

– A Magyarországi Evangélikus Egyház jól működő partnerkapcsolatot ápol a Gusztáv Adolf Segélyszervezettel. Mik a legfontosabb összetevői ennek az együttműködésnek?

– Sokkal többet jelent az együttműködés annál, hogy különböző projekteket támogatunk. A projektek abban segítenek, hogy kapcsolatban maradjunk, és hogy ezeket a kapcsolatokat felhasználva erősítsük annak a tudatát, hogy egy világban élünk, egy közös Európában élünk. Hiszem, hogy protestánsokként, közösségként szükségünk van egy jó intézményre Európában. Természetesen ezt a célt szolgálja az Európai Protestáns Egyházak Közössége is, ahol Cselovszkyné Tarr Klára is tanácsstag. Segélyszervezetként igyekszünk kivenni ebből a részünket; vannak finanszírozási feladataink is, azonban az, hogy a protestánsok hangját hallassuk, nem finanszírozási kérdés. A pénzügyi támogatás struktúráját igyekszünk fenntartani, de a lehetőségeinkkel, kiadványainkkal, folyóiratainkkal vagy évkönyvünkkel protestáns partnereinknek szeretnénk hangot adni.

FOTÓ: CHRISTIAN MODLA / GAS

– Ebben az évben emlékezünk meg a *Leuenbergi konkordia* aláírásának ötvenedik évfordulójáról. Ön miként tekint a protestáns egységre?

– Egészen komoly jelentősége van az egységnek. Közös munkát, közös alkotást jelent egy társadalomban. Egy olyan társadalomban, amely a szekularizáció kihívásával küzd. Sok az olyan ember, aki azt a kérdést teszi fel magának, hogy miért legyen még mindig keresztény. Szükségünk van egy közös hangra, szükségünk van egységre, szükségünk van arra, hogy az ígére összpontosítsunk, és elmondjuk, hogy az ígére figyelésnek mi a következménye számunkra a társadalomban. Isten ígéjét nem kezelhetjük címkéként, és nem tekinthetünk rá úgy, mint ami lehetőséget ad arra, hogy megerősödjünk a saját politikai preferenciáinkban vagy bármi másban.

– A Magyarországi Evangélikus Egyház 2023-ra meghirdette a konfirmáció és az elköteleződés évét. Mit jelent az ön számára a konfirmáció és az elköteleződés?

– Azt jelenti, hogy természetes módon a protestáns egyház és a protestáns hit mellett döntök, tehát egy fontos lépés az életemben: protestánsként az evangélium határozza meg az életemet. De az evangéliumnak nem egy színe van. Az evangélium nem lutheránus, nem református, nem uniált, nem ortodox, nem katolikus, hanem mi is hozzájárulunk a magunk színével az evangélium sokszínűségéhez. Egyetlen felekezet sem képes egyedül hordozni az evangélium teljességét – de szükség van az én hangomra és a konfirmációmra is. Egy hangként, egy színként belenövekszem az evangéliumba. Fedezzük fel, mit adhatunk hozzá protestánsként a sokféleséghez, az ökumenikus nyitottsághoz. Az evangéliumnak szüksége van a protestánsokra, de másokra is.

■ ANGYAL-CSEKE CSABA

Meghívó közgyűlésre. Tisztelettel és szeretettel hívjuk a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait, valamint minden érdeklődőt a székesfehérvári evangélikus gyülekezeti házban (Szekfű Gyula utca 1.) április 28-án, pénteken 15 órakor kezdődő gyűlésre.
A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége

Pályázati felhívás. A Magyarországi Evangélikus Egyház Egyházzenei Bizottsága meghirdette idei egyházzenei pályázatát. A pályázati adatlap letölthető az egyhazzene.lutheran.hu/palyazat/palyazati-kiirasok oldalról. Benyújtási határidő: április 30. Várjuk a jelentkezéseket!
Egyházzenei Bizottság

Tisztelettel meghívjuk a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend soron következő találkozájára, amelyet április 16-án 16 órától 18.30-ig tartunk. Helyszín: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa épületének földszinti kis tanácsterme (Budapest XI. ker., Magyar tudósok körútja 3.). A meditációs úrvacsorai szolgálattal tartott találkozó fő témája a pásztorolás, a Jézus-munkatársi teremtésgondozás (sustain, Tallinn). Szeretettel várjuk részvételét.

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

EVANGÉLIKUS Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
• Előfizetés: kiado.penzugy@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 06-20/824-5519. • Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ballal@lutheran.hu) • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
• Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu) • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com)
• Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők:
BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ballal@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazszusalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518
• Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) www.primerate.hu; felelős vezető: DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
• Előfizethető közvetlenül a kiadónál. Az előfizetési díj beföldön egy példány esetén negyedévre 5100 Ft, fél évre 9600 Ft, egy évre 18 000 Ft. • Kedvezményeinkről a Lutherkiado.hu oldalon tájékozódhat. • A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. Digitális előfizetés negyedévre 3000 Ft, fél évre 5500 Ft, egy évre 10 000 Ft. Egy digitális lapszám ára: 600 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Pásztorok pásztor! Hozzad könyörgünk ma, kérünk, hallgasd meg kimondott és ki nem mondott imádságainkat, amelyekkel hozzád fordulunk.

Urunk, segíts minket, hogy téged követő, téged szerető és melletted elköteleződő néped lehessünk. Add, hogy egyházunkban meghalljuk hívó szavadat, és ezer szállal kapcsolódhassunk hozzád. Taníts minket a békére és elfogadásra egymás között; add, hogy igéd igaz magvetés lehessen életünkben.

Urunk, te légy oltalma és erős vára pásztorainknak, akikre nyájad gondozását bízod. Adj nekik elég erőt szolgálatak hűségese betöltésére, elég hitet, hogy a váratlan és méltatlan helyzetekben is méltók legyenek hozzád.

Urunk, segíts minket arra, hogy hozzád hasonló szeretettel forduljunk mindazokhoz, akik bántanak minket. Add, hogy türelemmel tudjuk őket imádságban hordozni, és tudjunk örülni ígéretednek, hogy egyszer együtt leszünk majd országodban.

Urunk, könyörgünk világunk, országunk békéjéért. Add, hogy a dúló háborúk és a földünket sújtó természeti csapások ne eltávolítsanak tőled, hanem arra indítsanak, hogy még nagyobb szeretettel forduljunk egymás felé. Kérünk, segíts minket arra, hogy a béke után való vágyakozásban se feledjük el: a te gyermekeid vagyunk.

Urunk, kérünk, légy pásztor a betegeknek, szenvedőknek, nélkülözőknek is. Add, hogy szereteted még a legutolsó pillanatban is elérje őket, hiszen te bármikor képes vagy változást előidézni bennünk. Kérünk, a reménytelenségben te légy a remény, az egyedülálló te légy a támasz.

Úr Jézus Krisztus, egyetlen Pásztorunk! Te támogass minket, ha kísértés gyötör, ha csüggedés fog el. Adj erőt, hogy melletted alkalmas és alkalmatlan időben is kiálljunk, végső órákon pedig te légy vigaszunk és örömünk. Ámen.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP (MISERICORDIA DOMINI) – JAK 5,13–20

Közösségteremtő hasonlóság

„Az a baj, hogy ti mind olyan egyformák vagytok” – mondta a Nigériából érkezett kis hittanosa, amikor próbáltam kitalálni, hogy mire gondol egy beszélgetésben. Hozzátette, hogy Afrikában soha nem keverte össze az embereket, de Magyarországon mindenki ugyanúgy néz ki. A kezdeti derűtség után engem ez a mondat elgondolkodtatott. Valóban egyformák lennénk?

A vezérgye, amely köré épül e levélrészlet mondanivalója, egy általános nagy igazságot fogalmaz meg, amely így hangzik: „Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének.” Ez az alapige tételmondata, az előzmények ide vezetnek, ami pedig utána következik, erre épül. Az általános nagy igazságok jellemzője, hogy amilyen könnyű belátni, hogy igaz, olyan nehéz személyesen átélni ugyanezt. Márpedig Jakab igazán gyakorlati módon közelíti meg a kérdést, amikor olyan jelenségekre, helyzetekre és tulajdonságokra mutat rá, amelyek meghatározzák minden ember életét.

Egyforma határhelyzetekben. Először életünk határhelyzeit felidézve mutat rá Jakab arra, hogy a jó pásztor, Jézus Krisztus közösségébe tartozó emberek az életük minden helyzetét az Istennel és a gyülekezettel való közösségben élik át. Szenvedés, öröm, betegség: szélsőséges állapotok, amelyek döntően befolyásolják a gondolatainkat, érzéseinket, hangulatunkat. Megkeserítik vagy éppen megédesítik mindennapjainkat. Elérnek bennünket, ha akarjuk, ha nem.

Persze mondhatja erre valaki, hogy a szenvedés és a betegség sokszor tényleg nem rajtunk múlik, de az örömeért sokat tehetünk mi is. Ezt nem vitatom, valószínűleg Jakab sem vitatta, de az öröm éppen úgy eltávolíthat, vagy éppen odavezethet az Úrhoz, mint a másik két határhelyzet.

Mert az apostol mindent az Isten-relációban értelmez. Nem vagyunk egyedül, nem vagyunk magunkra hagyottak. Pásztorolt közösség tagjai vagyunk. Ami azt jelenti, hogy van pásztorunk, és vannak velünk, akiknek ugyanaz a pásztoruk. Semmi nem történhet Isten nélkül, és ebben az egész gyülekezet osztozik.

Egyek az elveszettségben. Ebben a közösségben felelősek vagyunk magunkért és egymásért. Összeköt minket elveszett állapotunk, de összeköt minket a jó pásztor, aki utánunk jött, megkeresett és megtalált minket, és Isten népének közösségébe vezetett. Emlékeztet arra, hogy mindannyian azért lehetünk ebben a közösségben, mert egyrészt az Úr Jézus Krisztus által bűneinkre bocsánatot kaptunk, és ezzel „felsegített minket az Úr”, másrészt ezt az evangéliumot velünk is emberek osztották meg.

”

Arra hív minket Isten, hogy rendezzük az életünk rendezetlenségeit úgy, hogy feltárjuk egymásnak, és ugyanúgy legyünk segítségükre azoknak, akik ugyanezt teszik az Isten színe előtt. A végén is ehhez tér vissza, hiszen egyformák vagyunk abban is, hogy megátalkodott visszaesők vagyunk. Újra és újra hangolnunk kell életünket az igazsághoz. „Valljátok meg azért egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok.”

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Ugyanolyan megváltottak vagyunk. Az Istennel és egymással való közösségünk legerőteljesebben és leghatékonyabban az imádság által valósul meg. Illés példája nagyon beszédes és bátorító. Ha fellapozzuk a Jakab által felidézett történetet (1Kir 17), akkor feltűnik: arról szó sincs, hogy Illés imádkozott volna. Egyszerűen bejelenti a királynak, amit az Úr kijelentett neki. Mert nem az a lényeg, amit Illés tesz, hanem az, ahogyan fogadja azt, amit Isten mond neki.

Az imádság nem szavak „imaszerű” kimondása, hanem közösség az élő Istennel. Kommunikáció, amelyben a figyelem és a ráhangoltság a meghatározó. Nem Illés akaratát teljesítette az Úr, ahogyan elsöre tűnik, hanem Illés hallotta meg és fogadta el Isten akaratát, és aszerint cselekedett.

Az Isten színe előtt, a vele való közösségben nincs mire hivatkoznunk, ez egyformává tesz bennünket, de a megváltottság is mindenkire vonatkozik. Igazítsuk ehhez az életünket, aztán osszuk meg másokkal is.

■ GRENDORF PÉTER

Imádkozunk! Jó pásztor, Jézus! Mutasd meg azt, ami összeköt minket veled és egymással, hogy ami ebből következik, azt megteheszük. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 23.) *El tud-e rejtőzni valaki olyan helyre, ahol nem látom? – így szól az Úr. Nem én töltöm-e be az eget és a földet? Jer 23,24 (Zsid 4,13; Jn 10,11–16[27–30]); 1Pt 2,21b–25; Zsolt 23* „Isten szeme mindent lát!” – hallom a fülemben csengő mondatot, amelyet kisgyermekkoromban nagymamám mondogatott nekem. Templomaink jellegzetes szimbóluma is rögtön felvillan, a Szentháromságra utaló háromszög és benne az Úr szeme. Előtte nincsenek titkok. Minden botlásra, hazug beszédre és álnok cselekedetre fény derül egyszer. Ő az, aki átlát szívünk szándékain is. Milyen nagy áldás, hogy előtte nem kell színelni, másnak mutatni magunkat, mint amilyenek vagyunk!

Hétfő (április 24.) *Tartsátok meg magatokat Isten szeretetében, várva a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmát az örök életre. Júd 21 (Zsolt 130,6; Jn 10,1–10; Róm 16,1–16)* Egyre durvábban egymásnak feszülő indulatokat tapasztalunk magunk körül, melyek közénk is be akarnak férközni, el akarnak sodorni a gyűlöletkeltés és a harag irányába. Amikor ez sikerül, akkor nem az Isten szeretete munkálkodik, hanem a gonosz diadalmaskodik bennünk. Jézus bocsánatáért naponta esedezve reménykedhetünk abban, hogy Isten szeretete és irgalmassága nem múlik el. Törekedj a jóra, és járj az ő útmutatása szerint! Ne a földi dicsőségben reménykedj, amely mulandó, hanem lásd meg Isten feléd is lehajló szeretetét Krisztusban.

Kedd (április 25.) *Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk, mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra...* 2Kor 4,17–18 (Zsolt 112,4; Mt 9,35–10,1; Róm 16,17–27) Amikor nehézségeink vannak, betegség, szomorúság, gyász érinti meg szívünket, akkor igen el tudunk keseredni. Nagyon nagy mélységbe jutunk, ahonnan nem látjuk a kiutat. Könnyű szenvedés? Mihez képest! Krisztus kereszthalálához viszonyítva bizonyára az. Az ő lelki tusakodásához képest, amelyet a gonosszal és a saját magában lévő emberi természettel vívott, mindenképpen. Az ő feltámadása a mi reménységünk. Dicsőségben elhagyta a földet, a látható világot, fizikai testében láthatatlanná vált szemeink számára, de szívünkben itt van, közöttünk van.

Szerda (április 26.) *Mert megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek. Tit 2,11 (Jer 33,11a–b; Jn 17,20–26; Péld 1,1–7)* Isten mindenkihez elküldte a szabadítást Krisztusban. Nem nézte, melyik kontinensen él, milyen népcsoporthoz, fajhoz tartozik. Nem abból a szempontból válogatja össze a hozzá tartozó embereket, ki a gazdag, és ki a szegényebb.

Ő csak egyet tart szem előtt: hiszünk-e benne, követjük-e őt? Az ő kegyelme, irgalmas szeretete Jézus Krisztusban a miénk; ő mint áldozati bárány értünk halt a kereszten.

Csütörtök (április 27.) *Én formáltalak, az én szolgám vagy te, Izrael, nem feledkezem meg rólad! Ézs 44,21b (Róm 11,1b–c; Ef 4,11–16; Péld 1,8–19)* Isten gondoskodik rólunk. Milyen jó érzés ezt tudni! Úgy bánik velünk, mint saját gyermekével. Számontart, de nemcsak úgy, mint ahogyan mi, emberek gondoskodunk a családukról és a ránk bízott közösségekről, hanem fontos neki a sorsunk. Érdeklí az is, hogy csalódottság vesz-e erőt rajtunk, vagy éppen az élet öröme sugárizik arcunkról. Neki szolgálni öröm. Másokkal is megosztani a hitünket, tapasztalatainkat az ő megtartó szeretetéről pedig a legnagyobb ajándék. Olyan sok mindenről elfeledkezünk a hétköznapi rohanásában! Eltávolodunk emberektől, nem találkozunk velük, ritkán keressük őket. Isten nem távolodik el tőlünk, számára mindig értékesek maradunk.

Péntek (április 28.) *Aki kardot köt, ne kérédjék úgy, mintha már lecsatolta volna! 1Kor 20,11 (Ef 4,23; Ez 34,23–31; Péld 1,20–33)* A túlzott elbizakodottság sokszor sodorhat veszélybe. Azt gondoljuk, uraljuk a helyzetet magunk körül, később pedig csalódnunk kell, mert nem úgy alakulnak a dolgaink, ahogyan elterveztük. A virtuális világban minden lehetséges, képesek lehetünk hegycsúcsokat bejárni vagy éppen fenevadakkal harcolni. A valós világban azonban mindenért meg kell dolgozni. A lehetőségeket ritkán kínálják fel tálcán. Amikor azzal dicsekszünk, amit még meg sem valósítottunk, akkor magunkat is becsapjuk. Isten arra biztat, hogy tiszta szívvel és alázattal éljünk egymás között a világban.

Szombat (április 29.) *Borulj le Istenednek, az Úrnak színe előtt! Azután örvendezz mindannak a jónak, amit Istened, az Úr ad neked...! 5Móz 26,10b–11 (1Tim 6,17–18; Jn 14,1–6; Péld 2,1–22)* Minden az Úrtól van. A kenyér az asztalunkon, az étel, amely táplál bennünket, a bolygó, a Föld, ahol élhetünk. A munkahelyünk, ahol dolgozhatunk, a tevékenység, amellyel pénzt kereshetünk, a házuk, amelyben lakunk, a családuknak, akiket szerethetünk, és akikről mi is gondoskodhatunk. Belegondoltunk már, milyen sokat köszönhetünk az Istennek? Tulajdonképpen mindent! Olyan sokszor hálátlanok vagyunk, és csak magunknak tulajdonítjuk az elért eredményeinket. Ne feledkezzünk el a hálaadásról! Adjunk hálát az egészségünkért, a szereteteinkért, az Isten által elének hozott lehetőségeinkért. Magáért az életért.

Irány a Balaton!

EVANGÉLIKUS ÜDÜLŐ A PARTON

PüNKÖSDI CSALÁDOS HÉTVEGE, NÉPZENEI KURZUS

2023. május 26–29.

A népzenei kurzuson lehetőség lesz népi hangszerekkel való ismerkedésre. Citera-, koboz-, furulya-, hegedű- és énekképzésen vehetnek részt az érdeklődők.

NYÁRI PIHENTETŐ HETEK

Hetes turnusokra várjuk az egyházi alkalmazottakat, gyülekezeti tagokat és családtagjaikat a nyári szezonban. A turnusokat lelkészek vezetik, akik segítik a lelki feltöltődést, és számtalan programmal várják a kicsiket és a nagyokat egyaránt.

ADVENTI GYERTYAGYÚJTÁS

2023. december 1–3.

Karácsonyra hangolódás sok énekléssel, mézeskalácssütéssel, lelki alkalommal.

Melletted vagyunk- lélekkal, ismerettel

Te is segíthetsz, ha egyházi és civil 1%-os
felajánlásoddal az evangélikus egyház
és az evangélikus szeretetotthonok,
oktatási intézmények, gyülekezetek
munkáját támogatod.

1%

Magyarországi
Evangélikus Egyház

Technikai
szám: **0035**

evangelikus.hu

1%